

ΕΝΩΣΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΓΕΛΩΝ

ΜΕΛΕΤΗ – ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Σεπτέμβριος 2017

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή - Περίληψη στόχου μελέτης	4
A.1. Η εκκρεμότητα στα Πολιτικά Δικαστήρια	5
A.1.1 Η καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης	5
A.1.2 Εκκρεμείς Υποθέσεις Ενώπιον των Δικαστηρίων Ουσίας σε Όλη την Επικράτεια.....	7
A.1.3 Εκκρεμείς υποθέσεις στο Πρωτοδικείο Αθηνών και στο Εφετείο Αθηνών	9
A.1.4 Σύγκριση εκκρεμότητας Πρωτοδικείου Αθηνών και Εφετείου Αθηνών με επικράτεια.....	10
A.1.5 Σύγκριση αριθμού εκκρεμών υποθέσεων με τον αριθμό των δικηγόρων	12
A.1.6 Σύγκριση αριθμού εκκρεμουσών υποθέσεων και εκδοθέντων αποφάσεων	14
A.1.7 Εκτίμηση της κατάστασης - προσδοκία μείωσης εκκρεμουσών υποθέσεων	15
A.1.8 Συμπεράσματα	16
B.1 Στόχοι της εξωδικαστικής συμβιβαστικής επίλυσης διαφορών	17
B.2 Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών σε Διεθνές Επίπεδο.....	18
B.3 Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών σε Εθνικό Επίπεδο – Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας	22
B.3.1 Απόπειρα Συμβιβασμού	23
B.3.2 Συμβιβαστική Επίλυση της Διαφοράς.....	24
B.3.3 Διαμεσολάβηση.....	26
B.3.4 Διαιτησία	27
B.3.5 Η Δικαστική Μεσολάβηση	28
Γ.1 Ο θεσμός της Δικαστικής μεσολάβησης.....	30
Γ.1.1 Υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο.....	30
Γ.1.2 Στάδια Δικαστικής Μεσολάβησης	32

Γ.1.3 Ανάλυση SWOT για την Δικαστική Μεσολάβηση	34
Γ.1.4 Ανάλυση PVIGrids για την Δικαστική Μεσολάβηση	35
Γ.2 Πλεονεκτήματα της Δικαστικής Μεσολάβησης για την αξιοποίηση της στην ελληνική πραγματικότητα	35
Γ.3 Οργάνωση Δικαστηρίων για την Δικαστική Μεσολάβηση	38
Γ.3.1 Εσωστρεφείς δράσεις οργάνωσης διαδικασίας Δικαστικής Μεσολάβησης	39
Γ.3.2 Εξωστρεφείς δράσεις οργάνωσης διαδικασίας Δικαστικής Μεσολάβησης	40
Γ.4 Εμπειρία από την μέχρι τώρα εφαρμογή του θεσμού της Δικαστικής Μεσολάβησης σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια.....	42
Δ. Συμπεράσματα	44
Ε. Πρόταση τροποποίησης του νομοθετικού πλαισίου.....	44
Ε.1 Κείμενο Σχεδίου Νόμου	46
Ε.2. Υιοθέτηση Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών	61
ΣΤ. Παράλληλες Προτάσεις.....	63
Ζ. Επιμύθιο	64
Βιβλιογραφία.....	65

Εισαγωγή - Περίληψη Στόχου Μελέτης

Οι χρόνοι ανταπόκρισης της Ελληνικής Δικαιοσύνης αποτελούσαν πάντα αφορμή για την άσκηση κριτικής, που στο παρελθόν είχε ως κίνητρο την ικανοποίηση των συμφερόντων των διαδίκων. Σήμερα, οι χρόνοι απονομής της δικαιοσύνης συνδυάζονται ευθέως με την οικονομική ανάπτυξη, δίνοντας μια οικονομική διάσταση της λειτουργίας του δικαστικού συστήματος, που στο παρελθόν η ελληνική πραγματικότητα αγνοούσε και δεν μπορούσε να συνειδητοποιήσει.

Παρά τα μέτρα που κατά καιρούς έχουν ληφθεί τα τελευταία τριάντα χρόνια οι χρόνοι απονομής της δικαιοσύνης παραμένουν εξαιρετικά αργοί. Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι ένας σημαντικός παράγοντας της καθυστέρησης είναι η υπερπαραγωγή υποθέσεων και για το λόγο αυτό αναζητούνται πλέον εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης των διαφορών. Η υιοθέτηση τέτοιων διαδικασιών δεν σημαίνει κατάργηση της απονομής της δικαιοσύνης από τα δικαστήρια, αλλά εξάντληση κάθε δυνατότητας συνεννόησης των αντιδίκων πριν καταλήξουν σε αυτά.

Οι πρόσφατες νομοθετικές πρωτοβουλίες στο πεδίο του αστικού δικονομικού δικαίου (ν. 3994/2011 & ν. 4055/2012) διεύρυναν τους ορίζοντες και έφεραν νέες προοπτικές στο σύστημα απονομής της ελληνικής δικαιοσύνης, στηριγμένες ακριβώς στις νέες ανάγκες του φιλτραρίσματος των υποθέσεων που τελικά καταλήγουν στα δικαστήρια. Προς την κατεύθυνση της υλοποίησης εκσυγχρονιστικών τάσεων κινήθηκαν η σε βάθος τροποποίηση του άρθρου 233 για την απόπειρα συμβιβασμού με πρωτοβουλία του δικαστηρίου και η εισαγωγή του άρθρου 214B για τη δικαστική μεσολάβηση. Εκ πρώτης

όψεως, στόχος του δικονομικού νομοθέτη είναι η ενίσχυση του υφιστάμενου γόνιμου κανονιστικού πλαισίου (π.χ. άρθρ. 214Α, 293, 867 επ.) για επίλυση μιας διαφοράς με έναν άλλον τρόπο απ' ότι προσφέρει η παραδοσιακή μορφή της δικαστικής προσφυγής στα δικαστήρια.

Με την παρούσα μελέτη επιχειρείται η ανάλυση των αιτιών που προκαλούν την καθυστέρηση της απονομής της πολιτικής δικαιοσύνης και οι προοπτικές που ανοίγονται με την ισχυρή υποστήριξη των εξωδικαστικών τρόπων επίλυσης των διαφορών.

Η μελέτη προτείνει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμού της δικαστικής μεσολάβησης. Στο σχέδιο προβλέπονται δράσεις που μπορούν να βελτιστοποιήσουν την απόδοση ακόμα και της υφιστάμενης νομοθετικής ρύθμισης και πρόταση νομοθετικής παρέμβασης ερειδόμενη στις καλές πρακτικές άλλων εννόμων τάξεων που μπορούν να ενταχθούν στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο.

A.1. Η εκκρεμότητα στα Πολιτικά Δικαστήρια

A.1.1 Η καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης

Στην ελληνική έννομη τάξη παρουσιάζεται τις τελευταίες δεκαετίες διαρκώς επιδεινούμενο το πρόβλημα της συσσώρευσης μεγάλου αριθμού υποθέσεων στην πολιτική, ποινική και διοικητική δικαιοσύνη. Το πρόβλημα περιγράφεται ως καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης και έχει τα τελευταία χρόνια ξεκινήσει ένας ουσιαστικός προβληματισμός για την διαχείριση του. Στις ιδιωτικές

διαφορές, για τις οποίες αρμόδια είναι τα πολιτικά δικαστήρια σύμφωνα με την διαδικασία που καθορίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, η κατάσταση είναι εξαιρετικά πιεστική.

Οι δομές της ελληνικής δικαιοσύνης δεν είναι εκσυγχρονισμένες, έχουν δε, διαμορφωθεί σε τεχνικό επίπεδο για να εξυπηρετήσουν τις νοοτροπίες που καθόρισαν ένα συγκεκριμένο μοντέλο κοινωνικής και οικονομικής συμπεριφοράς, αναπαράγοντας το. Οι νοοτροπίες αυτές είναι: πρώτον, η αδυναμία επίλυσης των διαφορών μέσω της συνδιαλλαγής και η ευκολία πρόσβασης στα δικαστήρια με πρόθεση τιμωρητική του αντιδίκου και όχι συνεννόησης των πλευρών για μια κοινά αποδεικτική λύση, δεύτερον, η αντίληψη, που εμφανίζεται κυρίως στις οικονομικές διαφορές και αφορά στο δόγμα της καθυστέρησης με οποιονδήποτε τρόπο της εκπλήρωσης μιας ανειλημμένης υποχρέωσης, διότι το πέρασμα του χρόνου γεννά την προσδοκία της ματαίωσης της.

Υπό τα δεδομένα αυτά, μετά την έναρξη ισχύος του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας το 1968, με τον οποίον αντικαταστάθηκε ο Κώδικας του Μάουρερ, διαμορφώθηκε σταδιακά μια ανισορροπία στην διαχείριση της δικαστικής ύλης, δεδομένου ότι ο αριθμός των νεοεισερχομένων υποθέσεων διευρυνόταν, ενώ ο αριθμός των εκδοθησομένων αποφάσεων δεν παρακολουθούσε την αντίστοιχη αυξητική πορεία. Είναι γεγονός ότι η απουσία καταγεγραμμένων στατιστικών στοιχείων γύρω από την αποδοτικότητα συνολικά της ελληνικής δικαιοσύνης, αλλά και κάθε επιμέρους δικαστικού σχηματισμού, ή ακόμα και μελετών μέσω των οποίων θα υπήρχε επεξεργασία και καταγραφή δεδομένων στις δεκαετίες του '70, '80 και

τουλάχιστον για μεγάλο μέρος της δεκαετίας του '90, μας στερεί την δυνατότητα αντικειμενικής παρατήρησης.

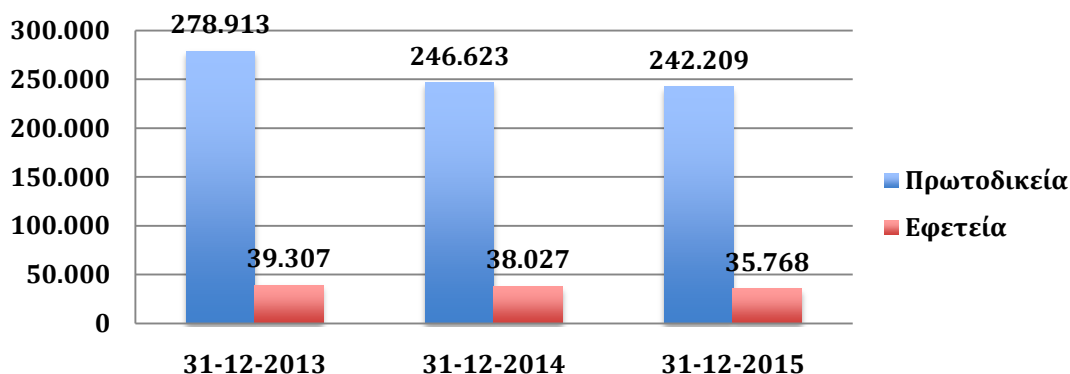
A.1.2 Εκκρεμείς Υποθέσεις Ενώπιον των Δικαστηρίων Ουσίας σε Όλη την Επικράτεια

Ως εκκρεμείς υποθέσεις κατ' έτος στα δικαστήρια εννοείται το άθροισμα των υποθέσεων που δεν έχουν ακόμα συζητηθεί και των νέων δικογράφων που έχουν κατατεθεί μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου εκάστου ημερολογιακού έτους. Ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων, όπως προκύπτει από τα υπάρχοντα επικαιροποιημένα στατιστικά στοιχεία υπερβαίνει κατά πολύ την δυνατότητα των δικαστηρίων να ανταποκριθούν σε αυτό. Η εικόνα που υπάρχει σήμερα, βάσει των επισήμων στατιστικών, που δημοσιοποιεί στην ιστοσελίδα του το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων¹ για τα δικαστήρια του πρώτου και δεύτερου βαθμού επιβεβαιώνουν το αδιέξοδο.

1

<http://www.ministryofjustice.gr/site/el/%CE%9F%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%9D%CE%A9%CE%A3%CE%97%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%91%CE%99%CE%9F%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%97%CE%A3/%CE%A3%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC%CE%A3%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CE%94%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BF%CF%83%CF%8D%CE%BD%CE%B7%CF%82/%CE%A3%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CE%9D40462012.aspx>

Εκκρεμείς υποθέσεις Εφετείων & Πρωτοδικείων σε όλη την Επικράτεια

Αν και την τελευταία τριετία είναι εμφανείς οι επιπτώσεις από την οικονομική κρίση και στην δυνατότητα των διαδίκων να αντιμετωπίζουν τα προαναφερθέντα κόστη της πρόσβασης στην δικαιοσύνη, εν τούτοις το μέγεθος των εκκρεμουσών υποθέσεων εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά υψηλό. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σε μεγάλο βαθμό η πτωτική τάση που εμφανίζεται στον ανωτέρω πίνακα έχει καθοριστεί και από το ότι δεν έχουν φτάσει (ακόμα) στα δικαστήρια υποθέσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs), που έχουν χορηγήσει οι τράπεζες σε επιχειρηματίες. Ο τραπεζικός παράγοντας, που θα μπορούσε λόγω των καθυστερήσεων των οφειλετών να επιλέξει την δικαστική οδό, στην παρούσα φάση επιχειρεί να διευθετήσει το πρόβλημα με συναινετικές διαδικασίες και όχι αντιδικίας. Η υπαγωγή τέτοιων υποθέσεων στην λεγόμενη διαδικασία των «κόκκινων δανείων»², όπου ο συμβιβασμός των μερών ελέγχεται και επικυρώνεται από το

² Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις, ν. 4469/2017

δικαστήριο αναμένεται να προκαλέσει αύξηση στα νεοεισερχόμενα δικόγραφα.

Από την επισκόπηση του πίνακα παρατηρούμε ότι υπήρξε σημαντική μείωση των εκκρεμών υποθέσεων στα πρωτοβάθμια δικαστήρια μεταξύ 2013 και 2014, που ήταν της τάξης του 11,58%. Μεταξύ 2014 και 2015 η μείωση παρουσιάζει ανάσχεση και ήταν της τάξης του 1,79%. Αντίστοιχου μεγέθους μείωση δεν παρατηρείται στα δευτεροβάθμια δικαστήρια όπου τα αντίστοιχα ποσοστά είναι μόλις 3,26% και 5,94%.

A.1.3 Εκκρεμείς υποθέσεις στο Πρωτοδικείο Αθηνών και στο Εφετείο Αθηνών

Επιχειρώντας να διεισδύσουμε περισσότερο στην εικόνα της εκκρεμότητας των δικαστηρίων ουσίας εξετάζουμε το τι συμβαίνει στο Πρωτοδικείο Αθηνών και στο Εφετείο Αθηνών.

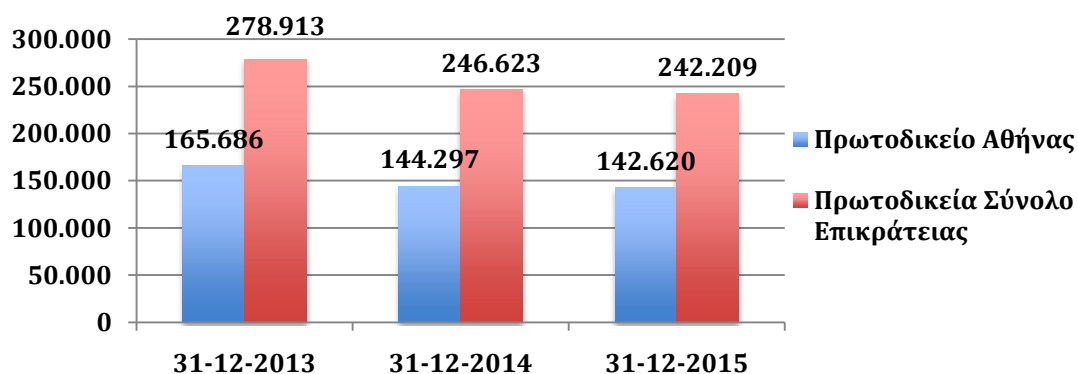
Αρχικά παρατηρούμε ότι η αναλογία της εκκρεμότητας μεταξύ των δυο δικαστηρίων παρουσιάζει σταθερότητα³. Η μείωση των εκκρεμών υποθέσεων στο Πρωτοδικείο της Αθήνας για τα έτη 2013 - 2014 ήταν 13,59%, ήτοι σε μεγαλύτερο ποσοστό από αυτό της επικράτειας, ενώ για τα έτη 2014 - 2015 η μείωση ήταν οριακά μικρότερη, ήτοι 1,16%. Στο Εφετείο της Αθήνας ο ρυθμός μείωσης ήταν για την διετία 2013 - 2014 9,39%, σχεδόν τριπλάσιος σε σχέση με την επικράτεια και για την διετία 2014 - 2015 4,58%, δηλαδή, μικρότερος κατά 1,36% σε σχέση με το σύνολο των εφετείων της Χώρας. Ένα πρώτο συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει περισσότερες επιπτώσεις στην Αθήνα, όπου και συγκεντρώνεται η περισσότερη οικονομική δραστηριότητα.

A.1.4 Σύγκριση εκκρεμότητας Πρωτοδικείου Αθηνών και Εφετείου Αθηνών με Επικράτεια

Το παραπάνω συμπέρασμα επιβεβαιώνεται και από την σύγκριση του όγκου των εκκρεμουσών υποθέσεων μεταξύ Πρωτοδικείου Αθήνας και όλης της επικράτειας καθόσον για το έτος 2013 το Πρωτοδικείο Αθηνών είχε το 59,4% της εκκρεμότητας της επικράτειας, για το έτος 2014 το 58,51% και για το έτος 2015 το 58,88%.

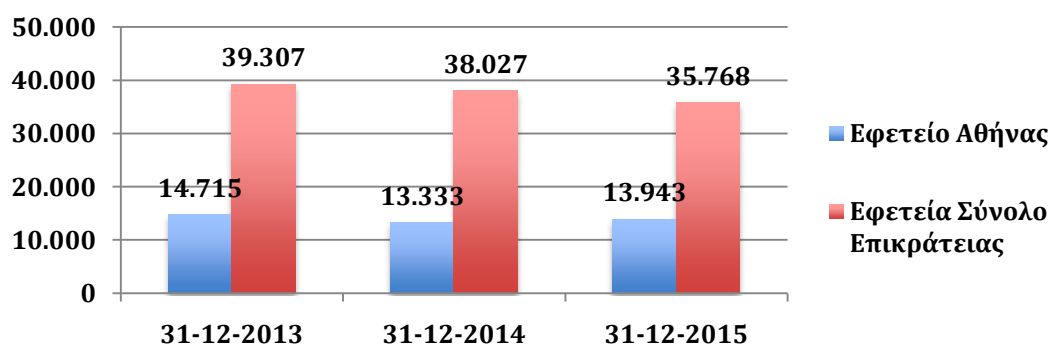
³ 2012 : 10,2 2013: 11,26 2014: 10,82 2015: 10,23

Σύγκριση αριθμού εκκρεμών υποθέσεων Πρωτοδικείου Αθήνας με Σύνολο Χώρας

Αντίστοιχο συμπέρασμα προκύπτει και από την σύγκριση του όγκου των εκκρεμουσών υποθέσεων μεταξύ Εφετείου Αθήνας και όλης της επικράτειας καθόσον για το έτος 2013 το Πρωτοδικείο Αθηνών είχε το 37,4% της εκκρεμότητας της επικράτειας, για το έτος 2014 το 35,06% και για το έτος 2015 το 38,98%.

Σύγκριση αριθμού εκκρεμών υποθέσεων Εφετείου Αθήνας με Σύνολο Χώρας

A.1.5 Σύγκριση αριθμού εκκρεμών υποθέσεων με τον αριθμό των δικηγόρων

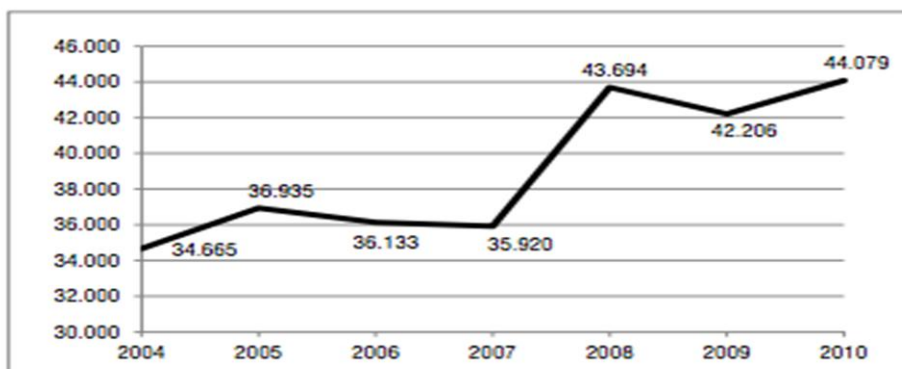
Παρουσιάζει ενδιαφέρον για την ανάλυση του φαινομένου της εκκρεμότητας η συσχέτιση του αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων στα δικαστήρια με τον αριθμό των δικηγόρων.

Σύμφωνα με την Έρευνα του ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ⁴, που άντλησε στοιχεία από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το 2010 καταγράφηκαν 44.079 δικηγόροι και νομικοί σύμβουλοι, καταγράφοντας αυξητική τάση διαχρονικά του επαγγέλματος των νομικών υπηρεσιών, όπως απεικονίζεται στο Διάγραμμα 4.3.1. Οι δικηγόροι αυξήθηκαν κατά 27% τη χρονική περίοδο 2004-2010, ενώ η μεγαλύτερη ετήσια αύξηση (22%) παρατηρείται το 2008. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, το 2010 αντιστοιχούσε ένας (1) δικηγόρος ανά 225 κατοίκους. Το 2014 η αναλογία για την Ελλάδα γίνεται 1 δικηγόρος ανά 254 κατοίκους. Η αναλογία κρίνεται εξαιρετικά υψηλή, με δεδομένο ότι η Ισπανία και η Πορτογαλία για το ίδιο έτος (2014) είχαν ένα (1) δικηγόρο ανά 307 και 355 κατοίκους αντίστοιχα⁵.

⁴ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΣΕ ΕΙΚΟΣΙ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ, ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ Αθήνα, 2016

⁵ Στοιχεία από το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων (CCBE)

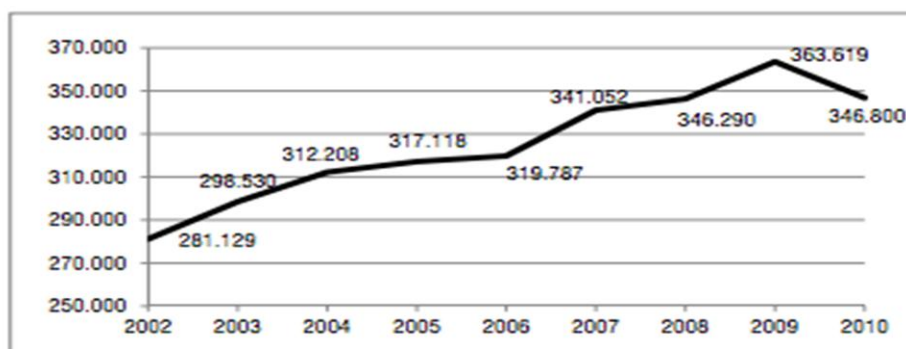
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3.1
Αριθμός δικηγόρων και νομικών συμβούλων, 2004-2010

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 2010.

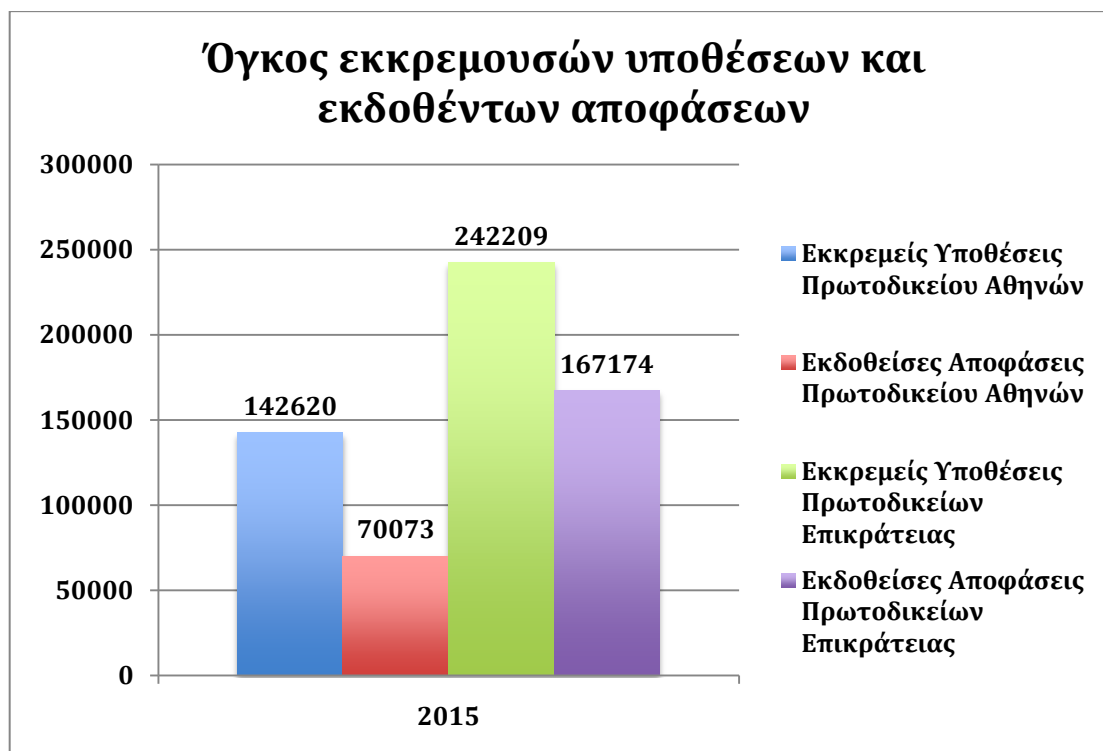
Την ίδια περίοδο οι εισαχθείσες υποθέσεις ιδιωτικού δικαίου στα ειρηνοδικεία, πρωτοδικεία και εφετεία της χώρας μας ανήλθαν στις 346.800 για το 2010, ενώ βρίσκονταν σε εκκρεμότητα άλλες 367.380 υποθέσεις για το 2010 (ΕΛΣΤΑΤ, 2014). Ο όγκος των υποθέσεων ιδιωτικού δικαίου αυξήθηκε κατά 23% την περίοδο 2002-2010, ακολουθώντας την αύξηση στον αριθμό των δικηγόρων μέχρι το 2010.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3.2
Συνολικές εισαχθείσες υποθέσεις ιδιωτικού δικαίου, 2002-2010

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Πολιτικής Δικαιοσύνης, 2014.

A.1.6 Σύγκριση αριθμού εκκρεμουσών υποθέσεων και εκδοθέντων αποφάσεων

Με τα δεδομένα που προαναφέρθηκαν για να αντιληφθούμε το εξαιρετικά μεγάλο μέγεθος των εκκρεμών υποθέσεων μπορούμε να παρατηρήσουμε τις επιδόσεις των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων της χώρας και του Πρωτοδικείου της Αθήνας. Από τα στατιστικά στοιχεία του έτους 2015⁶, παρατηρούμε ότι οι 70.073 εκδοθείσες αποφάσεις αντιστοιχούν στο 49,13% των εκκρεμουσών υποθέσεων για το Πρωτοδικείο Αθηνών. Για την επικράτεια το αντίστοιχο ποσοστό είναι 69,02% , που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ικανοποιητική επίδοση λόγω της συγκέντρωσης σε απόλυτες τιμές μεγάλης δικαστηριακής ύλης στο

⁶ Είναι η τελευταία χρονιά με συνεχή λειτουργία των δικαστηρίων καθόσον το 2016 υπήρξε πολύμηνη απεργία των δικηγόρων σε όλη την επικράτεια με συνέπεια να μην είναι αντιπροσωπευτική η εικόνα των στοιχείων του έτους αυτού

Πρωτοδικείο Αθηνών. Από την παρατήρηση αυτή συνάγεται ότι στο ως άνω δικαστήριο ο διπλασιασμός της «παραγωγής» δικαστικών αποφάσεων θα μπορούσε σε επίπεδο έτους να ισοφαρίσει τον αριθμό των εκκρεμουσών υποθέσεων. Μια τέτοια προοπτική με την παρούσα οργανωτική δομή και τους διαθέσιμους ανθρώπινους πόρους είναι μη εφικτή.

A.1.7 Εκτίμηση της κατάστασης - προσδοκία μείωσης εκκρεμουσών υποθέσεων

Ο στόχος της μείωσης του αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων των δικαστηρίων είναι βασικός στόχος για την ελληνική δικαιοσύνη. Με τα δεδομένα ως έχουν, αν δεν υπάρξουν συγκεκριμένες παρεμβάσεις στην λειτουργία του συστήματος, τότε οι χρόνοι εξάλειψης των εκκρεμών υποθέσεων είναι ιδιαίτερα μακρινοί. Σύμφωνα με εκπονηθείσα μελέτη⁷ από τα στατιστικά στοιχεία που υπάρχουν στην διάθεση του δικαστηρίου προκύπτει ότι με την προϋπόθεση της διατήρησης σταθερού του αριθμού των εισερχομένων πολιτικών υποθέσεων, για να εξαλειφθεί ο όγκος των εκκρεμών υποθέσεων σε μία δεκαετία, πρέπει ο ρυθμός περαίωσης/εισαγωγής να είναι 19% περισσότερος από τον αριθμό που εισάγονται και ο ρυθμός περαίωσης/εκκρεμών να είναι 41%, δηλαδή, να περαιώνεται το 41% υποθέσεων που εκκρεμούν από το προηγούμενο έτος και αυτών που εισάγονται κατά το ίδιο έτος. Οι υπολογισμοί αυτοί έχουν γίνει υπό την συνθήκη της ενασχόλησης στο Εφετείο Αθηνών 170 δικαστών με πολιτικές υποθέσεις το 2013 και 135

⁷ Εταιρεία Δικαστικών Μελετών, 2015, Συμβολή για την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης

το 2014, ενώ η δύναμη των δικαστικών υπαλλήλων ήταν 13 υπηρετούντες (στα πολιτικά τμήματα) και τις δύο χρονιές. Συνεπώς, ο στόχος για την επίτευξη υπό τις συνθήκες αυτές συντομότερου χρόνου απορρόφησης της εκκρεμότητας είναι να αυξηθεί ο αριθμός των περαιωμένων υποθέσεων ή και η μείωση του αριθμού των εισαγόμενων.

A.1.8 Συμπεράσματα

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω εκτεθέντων προκύπτει ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ της αύξησης του αριθμού των δικηγόρων και του αριθμού των εκκρεμουσών υποθέσεων. Χρειάζεται εξειδικευμένη περαιτέρω έρευνα για να διαπιστωθεί αν το φαινόμενο της καθυστέρησης στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης μπορεί να αποδοθεί στον διευρυμένο αριθμό των δικηγόρων, καθώς και σε άλλους λόγους που συνδυαζόμενοι προκαλούν το συγκεκριμένο αποτέλεσμα.

Ένας δεύτερος εξίσου σημαντικός παράγοντας που συντελεί στην συσσώρευση εκκρεμότητας στα πολιτικά δικαστήρια είναι ότι δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί από τον αριθμό των δικαστικών λειτουργών που υπηρετεί στους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας και που σήμερα ανέρχεται σε 3.012⁸. Η άμεση αντιμετώπιση της σωρευμένης εκκρεμότητας απαιτεί πολύ μεγάλες αυξήσεις των οργανικών θέσεων ώστε να βελτιωθεί η αποδοτικότητα του συστήματος. Ο διπλασιασμός των οργανικών θέσεων στο Πρωτοδικείο Αθηνών θα μπορούσε να

⁸ Στοιχεία της 30-6-2016

αντιμετωπίσει άμεσα την εκκρεμότητα εντός έτους , ενώ σε επίπεδο επικράτειας η αύξηση που απαιτείται είναι σχεδόν 50%. Η επιλογή αυτή είναι μη εφαρμόσιμη είτε για λόγους σκοπιμότητας είτε λόγω έλλειψης διαθέσιμων πόρων.

Με δεδομένο, συνεπώς ότι για τα δύο βασικά νομικά επαγγέλματα στο χώρο απονομής της δικαιοσύνης δεν εμφανίζονται πολιτικές αποπληθωρισμού για τους δικηγόρους και πληθωρισμού για τους δικαστές ώστε ο ανθρώπινος συντελεστής να επιδράσει αποφασιστικά στη διαμόρφωση τάσεων μείωσης των εκκρεμών υποθέσεων, ο μόνος τρόπος για να επιτευχθεί αυτή σε συντομότερο χρόνο από τον αναφερόμενο στο κεφ. Α.2.7 είναι να μειωθεί ο αριθμός των νέων δικογράφων που κατατίθενται κάθε έτος. Δηλαδή, να επιτευχθεί με εναλλακτικούς τρόπους η επίλυση των διαφορών ώστε τα δικαστήρια να απασχολούνται τελικά με τον (μειωμένο) όγκο εκείνων των υποθέσεων που αναπόφευκτα πρέπει να οδηγηθούν ενώπιόν τους.

B.1 Στόχοι της εξώδικαστικής συμβιβαστικής επίλυσης διαφορών

Οι στόχοι που εξυπηρετούνται με την εξώδικη συμβιβαστική επίλυση διαφορών μπορεί να είναι διαφορετικοί. Συνήθως καθορίζονται με βάση την δικαστική παροχή έννομης προστασίας. Πρωταρχικώς αποβλέπουν στην ελάφρυνση των δικαστηρίων. Όπως τονίζεται ξεκάθαρα στο τελικό σχέδιο του Λόρδου Woolf για την Αγγλία, οι εναλλακτικές μορφές και οι συμβιβασμοί ενισχύονται προκειμένου να μειωθεί η προσφυγή στη δικαιοσύνη ή να διασφαλισθεί η ταχεία διεκπεραίωση μέσω δικαστικής αποφάσεως των υπολοίπων

υποθέσεων. Ανάλογη είναι και η αιτιολογία για την καθιέρωση της υποχρεωτικής συμβιβαστικής προσπάθειας στην Ελλάδα το 1995. Αναφορές στις εναλλακτικές μορφές επιλύσεως διαφορών εμπεριέχουν σχεδόν όλες οι εισηγήσεις για το θέμα «civil justice in crisis» . Για το σκοπό της αποσυμφόρησης της δικαιοσύνης είναι αδιάφορο αν η καθιέρωση μιας εναλλακτικής διαδικασίας γίνεται δυνάμει νόμου, συμφωνίας των διαδίκων ή δυνάμει παραπομπής από το δικαστήριο. Εννοείται, ότι ο σκοπός της αποσυμφόρησης επιτυγχάνεται καλλίτερα στο βαθμό που η συμβιβαστική διαδικασία τίθεται το αργότερο κατά την έναρξη της δίκης και είναι επιτυχής.

B.2 Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών σε Διεθνές Επίπεδο

Με τις εναλλακτικές μορφές επιλύσεως διαφορών νοούνται κατά κύριο λόγο εναλλακτικές μορφές, στη δικαστική διαδικασία και στην απόφαση. Η θέση αυτή ανταποκρίνεται στην κρατούσα γνώμη στον ευρωπαϊκό νομικό χώρο. Πρόκειται για διαδικασίες που με διαφορετική μορφή κατατείνουν στην ειρηνική επίλυση διαφορών ή στην αποτροπή δικών. Η ειρηνική επίλυση διαφορών απαντά βεβαίως σε κάθε έννομη τάξη και σε κάθε εποχή. Όμως, η έκταση και οι μορφές εμφανίσεως επηρεάζονται ουσιωδώς από τα δεδομένα κάθε χώρας.

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται από ένα φιλικό προς το συμβιβασμό πνεύμα. Σε πολλές έννομες τάξεις απαντούν διατάξεις που τουλάχιστον επιτρέπουν στο δικαστήριο την ανάπτυξη πρωτοβουλίας για συμβιβασμό. Έτσι, το άρθρο 233 παρ. 2 ΚΠολΔ της **ελληνικής πολιτικής δικονομίας** προβλέπει ότι το δικαστήριο μπορεί να επιχειρεί

συμβιβαστική απόπειρα κατά τη διάρκεια της δίκης αν το κρίνει σκόπιμο.

Η **γαλλική δικονομία** προβλέπει ρητώς στο τμήμα στο οποίο εμπεριέχονται οι γενικές διατάξεις (άρθρο 21 n.c.p.c.) την συμφιλιωτική αποστολή του Δικαστή με την οποία η επίτευξη συμφωνίας εμπεριέχεται στα καθήκοντά του. Μια τέτοια πρωτοβουλία είναι δυνατή καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης (άρθρο 127 n.c.p.c.). Την επίτευξη συμβιβασμού οφείλει επίσης να επιδιώκει για τις υποθέσεις του Πρωτοδικείου ο Εισηγητής - Δικαστής (άρθρο 76S n.c.p.c.). Λόγω της φύσεως του έργου του θεωρείται ως κατ'εξοχήν κατάλληλος για την συμβιβαστική πρωτοβουλία. Στο Ειρηνοδικείο (tribunal d' instance) η εκκίνηση της διαδικασίας γίνεται με κάθε τρόπο και η κλήση συνδυάζει τόσο το συμβιβασμό όσο και τη δικαστική αντιδικία (assignation a toutes fins, Art. 836 ft).

Στο **αγγλικό δίκαιο**, η ενθάρρυνση του συμβιβασμού αποτελεί τμήμα της ενεργητικής δραστηριότητας του δικαστηρίου που αναπτύσσεται στην αρχή της διαδικασίας και εξυπηρετεί τους βασικούς σκοπούς της δίκης. Το δικαστήριο οφείλει να ενθαρρύνει, τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών μορφών και να υποστηρίξει την συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Πιο συγκεκριμένα, στην πόλη του Λονδίνου βρίσκεται το Δικαστήριο Διεθνούς Διαιτησίας (LCIA) το οποίο αποτελεί έναν από τους κορυφαίους διεθνείς οργανισμούς για την επίλυση εμπορικών διαφορών. Η LCIA παρέχει αποτελεσματική, ευέλικτη και αμερόληπτη διαχείριση διαιτησίας και άλλων διαδικασιών ADR, ανεξάρτητα από την τοποθεσία και από οποιοδήποτε σύστημα δικαίου. Ο διεθνής χαρακτήρας των υπηρεσιών της LCIA

αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι, κατά κανόνα, πάνω από το 80% των μερών στις εκκρεμείς υποθέσεις LCIA δεν είναι της αγγλικής ιθαγένειας. Η LCIA έχει πρόσβαση στους πιο διακεκριμένους και πεπειραμένους διαιτητές, διαμεσολαβητές και εμπειρογνώμονες από πολλές δικαιοδοσίες και με το ευρύτερο φάσμα εμπειρογνωμοσύνης.

Αξιοσημείωτο είναι ότι οι εναλλακτικοί τρόποι τυγχάνουν συχνής εφαρμογής στις **διεθνείς διαφορές**, εξαιτίας του σκεπτικισμού που χαρακτηρίζει κάθε μέρος σχετικά με τα κρατικά δικαστήρια της πολιτείας του αντίπαλού του. Τέλος, με έμφαση πρέπει να τονισθεί ότι δεν αρκεί γενικά η καθιέρωση εναλλακτικών μεθόδων διευθέτησης των αμφισβητούμενων εννόμων σχέσεων, αλλά είναι αναγκαίο η έννομη τάξη να διασφαλίσει ότι οι διάδικοι δεν θα βρεθούν σε σαφή μειονεκτικότερη θέση σε σύγκριση με την επιλογή της δικαστικής απόφασης.

Για να διασφαλισθεί η ποιότητα της διαμεσολάβησης σε αστικές διαφορές που παραπέμπονται από δικαστήριο, εκτός των οικογενειακών διαφορών στην επικράτεια της **Αγγλίας και της Ουαλίας**, οι αρχές συνεργάστηκαν με το Συμβούλιο Αστικής Διαμεσολάβησης (Civil Mediation Council) (CMC) για τη θέσπιση ενός συστήματος διαπίστευσης. Το CMC είναι ένας οργανισμός που εκπροσωπεί παρόχους υπηρεσιών διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Τα δικαστήρια παραπέμπουν πλέον υποθέσεις μόνον σε διαπιστευμένους από το CMC παρόχους υπηρεσιών διαμεσολάβησης.

Όσον αφορά τις οικογενειακές διαφορές, η διαμεσολάβηση υπόκειται σε αυτορρύθμιση και περιλαμβάνει διάφορους επαγγελματικούς οργανισμούς ή φορείς διαπίστευσης στους οποίους

είναι μέλη οι διαμεσολαβητές. Οι φορείς αυτοί ενώθηκαν για να σχηματίσουν το Συμβούλιο Οικογενειακής Διαμεσολάβησης (Family Mediation Council) (FMC) με σκοπό την εναρμόνιση των προτύπων στην οικογενειακή διαμεσολάβηση. Μια άλλη λειτουργία του FMC είναι η εκπροσώπηση των ιδρυτικών οργανώσεων-μελών του και των επαγγελματιών του κλάδου της οικογενειακής διαμεσολάβησης γενικότερα στις συναλλαγές του επαγγελματικού κλάδου με την κυβέρνηση.

Η παρ. 204 της **αυστριακής δικονομίας**, ορίζει ότι το δικαστήριο μπορεί σε κάθε φάση της διαφοράς να προσπαθήσει την ειρηνική επίλυση της διαφοράς. Επίσης, ο **σουηδικός κώδικας πολιτικής δικονομίας** προβλέπει ότι το δικαστήριο ανάλογα με τη φύση της διαφοράς οφείλει να ενεργεί για την επίτευξη συμβιβασμού των διαδίκων. Το **σουηδικό και ισπανικό δίκαιο** τονίζουν πιο έντονα τη συμβιβαστική δυνατότητα του Δικαστή. Τονίζουν ότι ο Δικαστής οφείλει να συμβιβάζει τους διαδίκους. Στην Ισπανία αυτό ισχύει όμως για τις μικρότερες περιπτώσεις (άρθρο 692). Το **ιταλικό δίκαιο** αναφέρει ότι το Δικαστήριο πρέπει να προσπαθήσει να συμβιβάσει του διαδίκους (άρθρο 185).

Η εναλλακτική επίλυση διαφορών είναι ένας κλάδος με προέλευση τις **Ηνωμένες Πολιτείες** όπου κερδίζει συνεχώς έδαφος. Οι εναλλακτικές μορφές επίλυσης διαφορών αποτέλεσαν αντικείμενο έντονου προβληματισμού τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Η εναλλακτική επίλυση διαφορών είναι γνωστή με τη συντομογραφία ADR (ADR = Alternative Dispute Resolution) και θεωρείται ως μια από τις κεντρικές ιδέες του δικονομικού δικαίου που αναπτύχθηκαν τα τελευταία έτη και

που για αυτό το λόγο δεν μπόρεσαν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο των δικονομικών, κωδικοποιήσεων των περασμένων δεκαετιών. Η εξέλιξη αυτή προκαλεί επειδή η συμβιβαστική επίλυση αποτελεί ένα παραδοσιακό θεσμό της επίλυσης διαφορών. Το ζήτημα των εναλλακτικών μορφών απασχόλησε και το νομοθέτη σε διάφορες έννομες τάξεις. Καταβάλλεται προσπάθεια εμπεδώσεως στη συνείδηση των λαού των εναλλακτικών μορφών ως ενός μέσου επιλύσεως διαφορών και απονομής δικαιοσύνης.

Β.3 Εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης διαφορών σε Εθνικό Επίπεδο – Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

Ανέκαθεν η ιστορία του δικονομικού δικαίου περιελάμβανε την επίλυση της διαφοράς με αυθεντική δικαστική απόφαση και με ειρηνικό τρόπο, μάλιστα δε, η δεύτερη μορφή προηγήθηκε χρονικά της πρώτης. Γενικότερα ο νομοθέτης ενθαρρύνει τη χωρίς αντιδικία διεξαγωγή της δίκης.

Όπως ορίζεται και στον Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013 αρ.35 παρ.3), "ο δικηγόρος οφείλει να ενημερώνει τον εντολέα του για όλους τους θεσμούς και τις δυνατότητες εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών και γενικά να συμβάλλει στην επίλυση αυτών με οποιονδήποτε τρόπο προς όφελος του εντολέα του."

Οι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης των διαφορών, οι οποίοι έχουν ενταχθεί ήδη στην ελληνική έννομη τάξη, είναι: α) η Απόπειρα Συμβιβασμού, β) η Συμβιβαστική Επίλυση της διαφοράς, γ) η Διαμεσολάβηση, δ) η Διαιτησία, ε) η Δικαστική Μεσολάβηση.

Όλες αυτές οι μέθοδοι που διαμορφώνουν τις συνθήκες για άρση της αμφισβητούμενης κατάστασης δίχως να είναι αναγκαία η δικαστική διαδικασία και η κρίση του δικαστηρίου για την αυθεντική διάγνωση των πραγματικών γεγονότων είναι γνωστές υπό τον όρο «εναλλακτικοί (ή ειρηνικοί) τρόποι επίλυσης της διαφοράς».

Η έννοια αυτή εκφράζει όλες τις εξωδικαστικές και εντός δικαστηρίου μεθόδους διευθέτησης μιας διαφοράς, όπου δεν υφίσταται έκδοση δικαστικής αποφάσεως και κατ' επέκταση εύρεση και εφαρμογή του δικαίου.

Στο βαθμό που επιλέγονται ελεύθερα από τα μέρη, οφείλουν την ύπαρξή τους και αποτελούν εκδήλωση της αρχής της ιδιωτικής αυτονομίας.

B.3.1 Απόπειρα Συμβιβασμού

Στην **Απόπειρα Συμβιβασμού** κατά την οποία όποιος έχει την πρόθεση να ασκήσει αγωγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας⁹, μπορεί πριν από την κατάθεσή της να ζητήσει τη συμβιβαστική επέμβαση του κατά τόπον αρμόδιου για την εκδίκαση της αγωγής Ειρηνοδίκη, έστω και αν αυτός είναι καθ' ύλην αναρμόδιος. Για το σκοπό αυτόν ή υποβάλλεται αίτηση προς τον Ειρηνοδίκη, στην οποία πρέπει να αναγράφεται συνοπτικά το αντικείμενο της διαφοράς, ή εμφανίζονται αυθόρμητα οι ενδιαφερόμενοι ενώπιόν του. Ο Ειρηνοδίκης, όταν υποβληθεί αίτηση συμβιβασμού, καλεί ενώπιόν του το συντομότερο σε ορισμένη ημέρα και ώρα όλους τους ενδιαφερομένους. Η πρόσκληση του Ειρηνοδίκη πρέπει να αναφέρει με

⁹ άρθρο 209 ΚΠολΔ

συντομία τη διαφορά. Αν προσέλθουν αυθόρμητα όλοι οι ενδιαφερόμενοι, ο Ειρηνοδίκης μπορεί αμέσως να προχωρήσει σε συμβιβαστική επέμβαση. Η συμβιβαστική επέμβαση του Ειρηνοδίκη δεν είναι ανάγκη να γίνεται δημόσια, όμως για την επέμβαση αυτή τηρούνται πρακτικά. Ο Ειρηνοδίκης κατά την απόπειρα συμβιβασμού ή τη συμβιβαστική επέμβαση εξετάζει μαζί με τους ενδιαφερομένους ολόκληρη τη διαφορά χωρίς να δεσμεύεται από το ισχύον δικονομικό και ουσιαστικό δίκαιο, εκτιμά ελεύθερα τα διάφορα πραγματικά περιστατικά και προσπαθεί να βρει τρόπο συμβιβασμού. Ιδίως έχει το δικαίωμα να διατάζει αυτοψία, πραγματογνωμοσύνη, την προσαγωγή οποιουδήποτε εγγράφου, την προσωπική εμφάνιση των διαδίκων και μπορεί να εξετάζει μάρτυρες, έστω και χωρίς όρκο, και γενικά να ενεργεί οποιαδήποτε πράξη για να διευκρινιστεί η διαφορά. Ο συμβιβασμός μπορεί να αφορά ολόκληρη τη διαφορά ή μόνο μέρος της. Για τις ενέργειες του Ειρηνοδίκη προς συμβιβασμό γίνεται σύντομη αναφορά στα πρακτικά. Αν η απόπειρα συμβιβασμού ή η συμβιβαστική επέμβαση αποτύχουν, γίνεται σχετική αναφορά στα πρακτικά και σημειώνεται από τον ειρηνοδίκη ο λόγος της αποτυχίας. Αν επιτευχθεί συμβιβασμός, αναγράφονται λεπτομερώς στο πρακτικό όλοι οι όροι του.

B.3.2 Συμβιβαστική Επίλυση της Διαφοράς

Στη **Συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς** ¹⁰ οι διάδικοι μπορούν να συμβιβάζονται, μετά την επέλευση της εκκρεμοδικίας μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης και χωρίς να υφίσταται στάση της δίκης,

¹⁰ άρθρο 214^A ΚΠολΔ

όταν αντικείμενό της είναι ιδιωτικού δικαίου διαφορά, για την οποία επιτρέπεται κατά το ουσιαστικό δίκαιο να συνομολογηθεί συμβιβασμός.

Για το συμβιβασμό συντάσσεται πρακτικό (ατελώς), που περιλαμβάνει το περιεχόμενο της συμφωνίας τους και ιδίως το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος, το ποσό της οφειλόμενης παροχής και τους τυχόν όρους υπό τους οποίους θα εκπληρωθεί, καθώς και πρόβλεψη για τα δικαστικά έξοδα. Το πρακτικό συντάσσεται σε τόσα αντίτυπα όσοι και οι διάδικοι ή ομάδες διαδίκων, που αντιδικούν, χρονολογείται και υπογράφεται από αυτούς ή από τους δικηγόρους τους, αν έχουν ειδική πληρεξουσιότητα. Κάθε διάδικος μπορεί, προσκομίζοντας το πρακτικό σε πρωτότυπο, να ζητήσει την επικύρωσή του από το δικαστή ή τον πρόεδρο του δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αγωγή ή το ένδικο μέσο. Το πρακτικό επικυρώνεται αφού διαπιστωθεί ότι: α) η διαφορά είναι δεκτική συμβιβαστικής επίλυσης, β) το πρακτικό έχει υπογραφεί σύμφωνα με όσα προαναφέρονται και γ) από αυτό προκύπτει σαφώς το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος και το ποσό της οφειλόμενης παροχής, καθώς και οι τυχόν όροι εκπλήρωσής της. Αν η διαφορά περιλαμβάνει και καταψήφιση, το πρακτικό αποτελεί από την επικύρωσή του τίτλο εκτελεστό και περιάπτεται με τον εκτελεστήριο τύπο από το αρμόδιο για την επικύρωσή του δικαστήριο. Αν η διαφορά έχει χαρακτήρα απλώς αναγνωριστικό, το πρακτικό αποδεικνύει το δικαίωμα. Με την επικύρωση του πρακτικού επέρχεται κατάργηση της δίκης.

Κατά συνέπεια τα αντίδικα μέρη μπορούν να λύσουν την μεταξύ τους διαφορά συμβιβαστικά, προβαίνοντας παρουσία των

πληρεξουσίων δικηγόρων τους σε διαπραγματεύσεις, καταλήγοντας σε ένα ιδιωτικό πρακτικό συμβιβασμού ενώ στην Διαμεσολάβηση, εκτός από τα αντίδικα μέρη και τους πληρεξουσίου δικηγόρους τους, λαμβάνει μέρος και ο ουδέτερος τρίτος Διαμεσολαβητής, ο οποίος βοηθά τα μέρη να διαπραγματευτούν, αποφορτίζει την ατμόσφαιρα και κατευνάζει τα πάθη, ώστε τα μέρη να οδηγηθούν μόνα τους σε συμφωνία επίλυσης της διαφοράς τους και μια εν γένει κοινά αποδεκτή και βιώσιμη λύση.

B.3.3 Διαμεσολάβηση

Στη **διαμεσολάβηση (mediation)**¹¹ η εμπλοκή του μεσολαβητή εντοπίζεται στην προσπάθεια για προσέγγιση των μερών με την χρήση κατάλληλων τεχνικών και στην συμβουλευτική του παρουσία, χωρίς να επηρεάζει τα μέρη. Η διαμεσολάβηση είναι μία εκούσια διαδικασία, κατά την οποία ένας ουδέτερος τρίτος (ο διαμεσολαβητής) βοηθά τα αντίδικα μέρη να επιτύχουν μια αμοιβαία και κοινά αποδεκτή συμφωνία. Στην διαμεσολάβηση, η οποία στην Ελλάδα δύναται να εφαρμοστεί σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως ο σχετικός νόμος ορίζει, μπορούν να υπαχθούν διαφορές ιδιωτικού ενδοτικού δικαίου, δηλαδή υποθέσεις που τα αντίδικα μέρη έχουν την εξουσία να "διαθέτουν" το αντικείμενο της διαφοράς τους. Αποκλείονται, κατά συνέπεια, διαφορές δημοσίου δικαίου, καθώς επίσης και διαφορές ιδιωτικού δικαίου, για τις οποίες υπάρχει διάταξη αναγκαστικού

¹¹ άρθρο 214Γ ΚΠολΔ

δικαίου που ορίζει, ότι για την επίλυσή τους τα μέρη πρέπει οπωσδήποτε να προσφύγουν στα δικαστήρια.

B.3.4 Διαιτησία

Στην **Διαιτησία (arbitration)**¹² το διαιτητικό δικαστήριο αποφαινεται δεσμευτικά επί του αντικειμένου της διαφοράς. Ο θεσμός της Διαιτησίας εξασφαλίζει στα μέρη την ταχεία διευθέτηση των εμπορικών διαφορών σε αποκλειστικά σύντομες προθεσμίες σε αντίθεση από την χρονοβόρα διαδικασία των τακτικών δικαστηρίων. Οι διαιτητικές αποφάσεις εκδίδονται σε μικρό χρονικό διάστημα και χωρίς μεγάλο οικονομικό κόστος, δεδομένου ότι η αμοιβή για την διαιτησία καθορίζεται αναλόγως της αξίας της απαίτησης και βάση του ειδικού πίνακα του ΚΠολΔ. Στην διαιτησία μπορούν να υπάγονται όλες οι διαφορές ιδιωτικού δικαίου, αν τα μέρη που τη συνομολογούν έχουν την εξουσία να διαθέτουν ελεύθερα το αντικείμενο της διαφοράς. Εξαιρούνται οι διαφορές που έχουν σχέση με την παροχή εξαρτημένης εργασίας. Τα μέρη μπορούν να υπάγουν σε διαιτησία ακόμη και μελλοντικές διαφορές αλλά στην περίπτωση αυτή απαιτείται η συμφωνία να είναι έγγραφη και αναφέρεται σε ορισμένη έννομη σχέση, από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές. Η συμφωνία για διαιτησία μπορεί να γίνει ακόμη και ενώπιον του δικαστηρίου κατά τη συζήτηση της υπόθεσης. Διαιτητές μπορούν να οριστούν ένας ή περισσότεροι, καθώς και ολόκληρο δικαστήριο.

¹² άρθρο 867 επ. ΚΠολΔ

Κατά την κρατούσα στη νομολογία και θεωρία άποψη από τις διατάξεις των άρθρων 905 παρ. 1 και 906 ΚΠολΔ, που επιφυλάσσουν ρητά αυτό που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις, συνάγεται ότι, εφόσον υπάρχει σχετική διεθνής σύμβαση που προβλέπει την διαδικασία κήρυξης εκτελεστής στη χώρα αλλοδαπής διαιτητικής απόφασης, τότε οι διατάξεις αυτής δυνάμει του άρθρου 28 του Συντάγματος υπερισχύουν των άρθρων 903, 905 και 906 ΚΠολΔ (Ολομ. Α.Π. 8/1997 Ελλ. Δ/τη 1997.764). Εν ταύτη περιπτώσει, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις της Σύμβασης Νέα Υόρκης της 10-6-1958 «περί αναγνώρισεως και εκτελέσεως αλλοδαπών διαιτητικών αποφάσεων».

Η βασική διαφορά της διαιτησίας σε σχέση με την διαμεσολάβηση είναι, ότι το διαιτητικό δικαστήριο στο τέλος της διαδικασίας εκδίδει την διαιτητική απόφαση ενώ κατά το πέρας μιας επιτυχούς διαμεσολάβησης τα μέρη καταλήγουν σε συμφωνία. Ο ουδέτερος τρίτος, δηλαδή, διαμεσολαβητής βοηθά τα μέρη να διαπραγματευτούν και να οδηγηθούν σε μία κοινά αποδεκτή και βιώσιμη λύση σε σχέση με την μεταξύ τους διαφορά, χωρίς αυτός να αποφασίζει για λογαριασμό τους.

B.3.5 Η Δικαστική Μεσολάβηση

Με την **Δικαστική Μεσολάβηση**, ως ισχύει σήμερα, παρέχεται η δυνατότητα στους πολίτες να επιτύχουν αποτελεσματικότερη επίλυση των διαφορών τους, χωρίς προσφυγή στη δικαστηριακή διαδικασία, αλλά με αξιοποίηση του θεσμικού κύρους των δικαστικών λειτουργιών.

Η προσφυγή στη Δικαστική Μεσολάβηση είναι προαιρετική, ώστε κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφεύγει στον κατά τόπο αρμόδιο δικαστή-μεσολαβητή, υποβάλλοντας γραπτώς το αίτημά του. Η διαδικασία περιλαμβάνει ξεχωριστές και κοινές ακροάσεις και συζητήσεις των μερών και των πληρεξούσιων δικηγόρων τους, με το μεσολαβητή δικαστή, ο οποίος και μπορεί να απευθύνει στα μέρη μη δεσμευτικές προτάσεις επίλυσης της διαφοράς. Παρέχεται η ευχέρεια στα δικαστήρια πρώτου ή δεύτερου βαθμού, να καλούν τα μέρη να προσφύγουν στη δικαστική μεσολάβηση για την επίλυση της διαφοράς τους και ταυτόχρονα να αναβάλλουν την εκδίκαση της υπόθεσης, σε σύντομη δικάσιμο. Στην εν λόγω διαδικασία ελλείπει λεπτομερών ρυθμίσεων, από τους δικαστικούς λειτουργούς που έχουν αναλάβει τα συγκεκριμένα καθήκοντα γίνεται ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του **v. 3898/2010** για τη Διαμεσολάβηση. Κατά συνέπεια με την προσφυγή στην Δικαστική Μεσολάβηση :

α) διακόπτεται η παραγραφή και η αποσβεστική προθεσμία ασκήσεως των αξιώσεων (ερμηνευτικά θα μπορούσε να υποστηριχθεί αυτή η άποψη), β) τηρούνται οι διαδικαστικοί κανόνες που παρέχουν τα εχέγγυα τήρησης της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών και γ) η συμφωνία, στην οποία κατέληξαν τα μέρη, αποτελεί εκτελεστό τίτλο, κατ' ανάλογη εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 904 παρ. 2 περ. γ' ΚΠολΔ.

Η διαδικασία που καθιερώθηκε είναι απλή. Η προτίμηση δικαστικής απόφασης ή εναλλακτικού τρόπου επίλυσης διαφοράς δεν μπορεί να υπαχθεί σε ένα γενικό κανόνα. Οι συγκεκριμένες συνθήκες της κάθε

υπόθεσης θα καταδείξουν τη σκοπιμότητα μορφή μέσω της οποίας θα πρέπει να λάβει χώρα η επίλυση της διαφοράς.

Γ.1 Ο θεσμός της Δικαστικής Μεσολάβησης

Γ.1.1 Υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο

Με το άρθρο 7 παρ.1 του ν. 4055/2012 εισάγεται ένας νέος θεσμός εξώδικης επίλυσης των ιδιωτικών διαφορών, η δικαστική μεσολάβηση. Ο νέος αυτός τρόπος επίλυσης διαφορών δεν αναπτύσσεται «ανταγωνιστικά», αλλά παράλληλα προς τις λοιπές εναλλακτικές μορφές. Με την παράλληλη θεσμοθέτηση δικαστικής μεσολάβησης παρέχεται η δυνατότητα στους πολίτες να επιτύχουν αποτελεσματικότερη επίλυση των διαφορών τους, χωρίς προσφυγή στη δικαστηριακή διαδικασία. Η ανάθεση καθηκόντων μεσολαβητή σε δικαστή καλύπτει τις εγγυήσεις αμεροληψίας, ουδετερότητας και ανεξαρτησίας που πρέπει να εξασφαλίζει, μεταξύ άλλων, ένα σύστημα μεσολάβησης. Έτσι, εμπεδώνεται καλύτερα η εμπιστοσύνη των πολιτών στους εξώδικους τρόπους επίλυσης διαφορών και καθίσταται ευχερέστερη η προσφυγή τους σε αυτούς, με τελικό αποτέλεσμα την ευρύτερη κατά το δυνατόν επιτυχία των τρόπων τούτων και την αντίστοιχη ελάφρυνση των δικαστηρίων, ώστε να ασχολούνται με τις υποθέσεις εκείνες που πράγματι χρειάζονται δικαστική διερεύνηση και απόφαση.¹³

¹³ Αιτιολογική Έκθεση για το άρθρο 7 του ν. 4055/2012.

Ο νομοθέτης ρυθμίζοντας τη δικαστική μεσολάβηση προέβλεψε το έργο αυτό να επιτελούν ορισμένοι προς τούτο δικαστές¹⁴. Με το μέτρο αυτό σε κάθε δικαστήριο επιλέγεται ένας έμπειρος δικαστής ο οποίος θα πρέπει να διαθέτει και κάποιες δεξιότητες που δεν περιγράφονται από το νομοθέτη στις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, πλην όμως πρέπει να βρίσκονται όσο γίνεται πιο κοντά στο προφίλ ενός επαγγελματία διαμεσολαβητή. Ενόψει του ότι η διάταξη 214B ΚΠολΔ (όπως και ο θεσμός της Διαμεσολάβησης) είναι πρόσφατη στην ελληνική έννομη τάξη δεν έχουν ενεργοποιηθεί ακόμα μηχανισμοί εκπαίδευσης των δικαστικών λειτουργών στο ρόλο και τα καθήκοντα του μεσολαβητή. Η Εθνική Σχολή Δικαστών έχει εκ του σκοπού της αρμοδιότητα να καλύψει αυτό το έλλειμμα περιλαμβάνοντας στο πρόγραμμα σπουδών της ειδικό μάθημα για την δικαστική μεσολάβηση και να οργανώσει επιμορφωτικά σεμινάρια για τους ήδη υπηρετούντες δικαστικούς λειτουργούς.

Ο χρόνος κατά τον οποίο μπορεί να ενεργοποιηθεί η προσφυγή στην δικαστική μεσολάβηση δεν είναι περιορισμένος. Ειδικότερα, μπορεί να ενεργοποιηθεί κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, δηλαδή, εφόσον έχει κατατεθεί αγωγή, αλλά ακόμα και αν έχει εκδοθεί απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, ή προσωρινή διαταγή ή και ακόμα απόφαση πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα μέρη μπορούν αν έχουν ενδιαφέρον και μετά την έκδοση της πρωτοβάθμιας απόφασης για την εξωδικαστική επίλυση της

¹⁴ Άρθρο 214B § 2 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας: «Σε κάθε πρωτοδικείο και εφετείο ορίζονται, για δύο έτη, με δυνατότητα ανανέωσης για ένα επιπλέον έτος, ένας ή περισσότεροι από τους υπηρετούντες προέδρους πρωτοδικών και εφετών ή από τους αρχαιότερους πρωτοδίκες και εφέτες, ως μεσολαβητές μερικής ή πλήρους απασχόλησης»

διαφοράς τους προκειμένου να αποφύγουν τις περαιτέρω καθυστερήσεις ή εμπλοκές. Επίσης, εξαιρετικά σημαντική είναι η πρόβλεψη του νομοθέτη για την δυνατότητα της προσφυγής στην δικαστική μεσολάβηση ανεξαρτήτως αν έχει κατατεθεί αγωγή¹⁵.

Επίσης, πολύ σημαντική είναι η πρόβλεψη του νομοθέτη να αποτελεί και πρωτοβουλία του δικαστηρίου, εφόσον οι περιστάσεις το δικαιολογούν, σε κάθε στάδιο της δίκης, η κλήση των μερών να προσφύγουν στην δικαστική μεσολάβηση με ταυτόχρονη αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης με την συναίνεση τους¹⁶.

Γ.1.2 Στάδια Δικαστικής Μεσολάβησης

Η δικαστική μεσολάβηση, όπως περιγράφεται στο άρθρο 214 Β ΚΠολΔ, δεν διαφέρει στη βασική της σύλληψη από αυτή που διενεργεί οποιοσδήποτε διαμεσολαβητής και διαπλάθεται με ελευθερία ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης. Η διάταξη δεν περιλαμβάνει κάποιο δεσμευτικό πλαίσιο αλλά απλές κατευθυντήριες οδηγίες ρυθμίζοντας την διαδικασία στο περίγραμμά της με έμφαση στις χωριστές και κοινές ακροάσεις των μερών από τον δικαστή και την υποβολή από τον τελευταίο μη δεσμευτικών προτάσεων¹⁷.

Ο δικαστής μεσολαβητής μπορεί να αξιοποιήσει τα στάδια (φάσεις) της διαδικασίας της διαμεσολάβησης και να σχεδιάσει τα

¹⁵ άρθρο 214B παρ.1 εδ. Β ο.π.

¹⁶ άρθρο 214B παρ. 4 ο.π.

¹⁷ Άρθρο 214 Β § 3 εδ.α ο.π.: «Η δικαστική μεσολάβηση περιλαμβάνει ξεχωριστές και κοινές ακροάσεις και συζητήσεις των μερών και των πληρεξούσιων δικηγόρων τους με τον μεσολαβητή δικαστή, ο οποίος και μπορεί να απευθύνει στα μέρη μη δεσμευτικές προτάσεις επίλυσης της διαφοράς»

βήματα τα οποία απαιτείται να κάνει προκειμένου να οργανώσει τις ενέργειές του.

Αρχικά, απαιτείται η χαρτογράφηση των αιτημάτων των αντιρρήσεων και των απόψεων από κάθε πλευρά. Οι επαφές με κάθε εμπλεκόμενο μέρος χωριστά είναι απαραίτητες προκειμένου, σε πολυπρόσωπες ιδίως διαφορές να εντοπιστεί ιδίως εκείνη από την εξέλιξη της οποίας εξαρτώνται ή επηρεάζονται οι υπόλοιπες. Σημαντική είναι, επίσης, και η επαφή μεταξύ των αντιδίκων (ή τουλάχιστον των εκπροσώπων τους) υπό την παρουσία του δικαστή μεσολαβητή με στόχο τουλάχιστον σε αυτή την φάση την άρση της δυσπιστίας που έχει εγκατασταθεί στο παρελθόν και την προπαρασκευή της επόμενης φάσης.

Στην συνέχεια είναι σκόπιμο να προετοιμαστεί μία μεγαλύτερη συνάντηση του συνόλου των μελών κάθε αντιπροσωπείας, η οποία θα έχει το χαρακτήρα της αρχικής. Η προετοιμασία γίνεται με ανταλλαγή εγγράφων και με ταυτόχρονη εξέταση της θέσης κάθε πλευράς. Στην συνάντηση αυτή ο δικαστής μεσολαβητής δίνει την ευκαιρία σε κάθε μέρος να παρουσιάσει τις θέσεις του για κάθε διάσταση της διαφοράς, νομική, ουσίας, οικονομική, συναισθηματική, διαδικαστική. Αυτό αποτελεί και αφορμή για να υπενθυμισθεί σε κάθε μέρος η θέση του άλλου αλλά ενδεχομένως και νέες πληροφορίες που εισάγονται στην διαδικασία.

Η κύρια φάση της δικαστικής μεσολάβησης είναι η κρισιμότερη, διότι, σε αυτήν θα πρέπει να οικοδομηθεί ταυτόχρονα κλίμα εμπιστοσύνης, διάθεση αμοιβαίων υποχωρήσεων και αποδοχή λύσεων που καλύπτουν όλους. Ο δικαστής μεσολαβητής με μία σειρά ιδιωτικών

και κοινών συσκέψεων πρέπει να ενθαρρύνει τα μέρη να επανεξετάσουν το καθένα την θέση του αλλά και την θέση του άλλου και επιχειρεί να βοηθήσει στην εξεύρεση εναλλακτικών επιλογών που θα οδηγήσουν σε διαπραγμάτευση για τους όρους μιας συμφωνίας. Επίσης, ο δικαστής μεσολαβητής μπορεί - και αυτή είναι μια ουσιώδης διαφορά σε σχέση με την διαμεσολάβηση - να προτείνει μη δεσμευτικές προτάσεις επίλυσης της διαφοράς, δηλαδή, εκτός της αρχικής πρότασής του να επανέρχεται με νεώτερες ενδεχομένως προσαρμοσμένες στις βελτιωμένες θέσεις των μερών.

Γ.1.3 Ανάλυση SWOT για την Δικαστική Μεσολάβηση

Δυνατότητες	Αδυναμίες
<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντική εμπειρία στην διαδικασία συμβιβασμού • Αμεροληψία δικαστή • Εχεμύθια • Ευελιξία μη τυποποιημένης διαδικασίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη οργανωτικών υποδομών • Έλλειψη συστηματοποιημένης κατάρτισης και επιμόρφωσης δικαστικών λειτουργών • Αντίθεση με την υφιστάμενη νοοτροπία • Η επιτυχής διάδοση του θεσμού προκαλεί απασχόληση ανθρωπίνων πόρων
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Λύση για μείωση εκκρεμών υποθέσεων • Θεσμικό πλαίσιο • Ευκολία εφαρμογής σε ορισμένο κύκλο υποθέσεων (πχ. οικογενειακό δίκαιο, εμπορικό δίκαιο) 	<ul style="list-style-type: none"> • Μειωμένο ενδιαφέρον δικαστικών λειτουργών, δικηγόρων, διαδίκων • Απώλεια επενδεδυμένου χρόνου σε περίπτωση μη επίτευξης αποτελέσματος • Μη ύπαρξη κινήτρων - αντικινήτρων • Άγνοια

Γ.1.4 Ανάλυση ΡνΙGrids για την Δικαστική Μεσολάβηση

Power	Δικ. Λειτουργοί (ατομικά)	ΥΔΔΑΔ
	Δικηγόροι	Άρειος Πάγος
	Δικηγορικοί Σύλλογοι	Δικαστικοί Σχηματισμοί
	Διάδικοι	Υπουργείο Εθν. Οικονομίας
	Συλλογικά Όργανα (ΣΕΒ,ΕΒΕΑ,ΓΣΕΒΕ,ΓΕΣΕΕ κλπ)	
	Νομικά Επαγγέλματα (εκτός Δικ. Λειτουργών - Δικηγόρων)	Γραμματεία Δικαστικών Σχηματισμών Συνδικαλιστικά Όργανα στο χώρο της Δικαιοσύνης Διεθνείς Οργανισμοί (μετρήσεις ανταγωνιστικότητας οικονομίας)

Interest

Γ.2 Πλεονεκτήματα της Δικαστικής Μεσολάβησης για την αξιοποίηση της στην ελληνική πραγματικότητα

Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της ελληνικής κοινωνίας και της λειτουργίας της δικαιοσύνης έτσι όπως περιγράφηκε ωρρίτερα διατυπώνεται η άποψη ότι ο θεσμός της Δικαστικής

Μεσολάβησης συγκεντρώνει πολλά πλεονεκτήματα ώστε να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος στις πολιτικές διαχείρισης του προβλήματος της καθυστέρησης στην απονομή της δικαιοσύνης. Ελλείπει ειδικών ρυθμίσεων, επιχειρήματα αντλούνται και από την διαδικασία και τις αρχές της Διαμεσολάβησης ανάλογα προσαρμοσμένες. Ειδικότερα :

α) Αξιοποίηση των Δικαστικών Λειτουργών ως Μεσολαβητών. Το κύρος και τα εχέγγυα αμερόληπτης στάσης που παρέχει το δικαστικό σώμα στην κοινωνία μπορούν να λειτουργήσουν εγγυητικά στην πρόσβαση στην μορφή αυτή της εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών.

β) Επίλυση διαφορών ταχύτερα και οικονομικότερα. Τα κόστη στην δικαστική μεσολάβηση είναι ελαχιστοποιημένα λόγω της μη καταβολής ιδιαίτερων αμοιβών στους δικαστικούς λειτουργούς και στην γραμματειακή υποστήριξη του συστήματος. Η μη καταβολή δικαστικού ενσήμου, που είναι απαραίτητη στην αντιδικία ενώπιον του δικαστηρίου (στις χρηματικές διαφορές), αποτελεί σημαντικό κίνητρο, ενώ η αποκλειστική απασχόληση του αρμόδιου δικαστή για τις υποθέσεις που υπάγονται στην διαδικασία της δίνει σύντομους χρόνους ανταπόκρισης

γ) Ευέλικτη και γρήγορη διαδικασία – δεν υπάρχουν «κανόνες», η διαδικασία καθορίζεται από τον Δικαστικό Μεσολαβητή σε συνεργασία με τα μέρη, και από τον έλεγχο των ίδιων των μερών επί της διάρκειας και κυρίως της έκβασής της, αφού εναπόκειται σε αυτά και μόνο να αποφασίσουν με ποιον τρόπο θα επιλύσουν την διαφορά τους ή να τερματίσουν τη διαδικασία όποτε το επιθυμούν.

δ) Εμπιστευτική διαδικασία – τυχόν εμπιστευτικές πληροφορίες που εκμυστηρεύεται ένα μέρος στον Δικαστικό Μεσολαβητή δεν κοινοποιούνται στο άλλο μέρος, εκτός αν ο Μεσολαβητής ζητήσει την «άδεια» του κάθε μέρους, ενώ εν γένει η διαμεσολάβηση διεξάγεται κατά τρόπο που να μην παραβιάζει το απόρρητο αυτής.

ε) Δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι – κερδίζουν και τα δύο μέρη (win-win-solution) και αποφεύγεται η άκαμπτη λύση «όλα ή τίποτε» αναφορικά με τις έννομες συνέπειες, που είναι συχνά χαρακτηριστική για μια δικαστική απόφαση.

στ) Η λύση διαμορφώνεται «στα μέτρα των μερών», δηλ. τα μέρη επιλέγουν τη λύση που ικανοποιεί τα αληθινά συμφέροντα τους, χωρίς να δεσμεύονται από νομικά επιχειρήματα/βάσεις. Κατά γενική εκτίμηση ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της μεσολάβησης σε σύγκριση με τη δικαστική οδό είναι η αυξημένη πιθανότητα επίτευξης κοινά αποδεκτής λύσης, η οποία ανταποκρίνεται στα συμφέροντα και των δύο μερών. Η μεσολάβηση δεν επιδιώκει ένα συμβιβασμό, ο οποίος βασίζεται στο συγκερασμό των νομικών θέσεων των μερών, αλλά στοχεύει στη "δημιουργία αξίας" εστιάζοντας στα συμφέροντά τους και συχνά έχει το βλέμμα στο μέλλον και όχι στο παρελθόν. Προσφέρει μία ταχύτερη, οικονομικότερη, απλούστερη και απαλλαγμένη από δικονομικούς formalismούς εναλλακτική, η οποία βασίζεται στον αυτοκαθορισμό αντί του δικαστικού ετεροκαθορισμού.

ζ) Αποφεύγεται η αντιδικία και διαφυλάσσονται οι επιχειρηματικές ή φιλικές σχέσεις των μερών. Η δικαστική μεσολάβηση επιτελεί συμφιλιωτική λειτουργία. Η διευθέτηση της διαφοράς με τη σύμμετρη και φιλική ικανοποίηση των κατ' ιδίαν συμφερόντων των

μερών επιτρέπει στα μέρη να συνεχίσουν την επιχειρηματική ή άλλη συνεργασία τους προς όφελος των ιδίων και του ευρύτερου επαγγελματικού ή κοινωνικού τους χώρου.

η) Στη δικαστική μεσολάβηση δεν νοούνται ένδικα μέσα, αφού αυτή ή καταλήγει σε φιλικό διακανονισμό ή αποτυγχάνει.

θ) Αν η Δικαστική Μεσολάβηση δεν καταλήξει σε συμφωνία, τα μέρη μπορούν σε κάθε περίπτωση να προσφύγουν στα Δικαστήρια, τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις των μερών δεν θίγονται και η διαδικασία της θεωρείται «σαν να μην έγινε».

ι) Η διαδικασία είναι μη δεσμευτική. Τα μέρη συμμετέχουν με δική τους πρωτοβουλία και είναι ελεύθερα να αποχωρήσουν όποτε το επιθυμούν. Εντούτοις, είναι προς το συμφέρον τους να προσεγγίσουν τη Διαμεσολάβηση με διάθεση να θέσουν τέρμα στη μεταξύ τους διαφορά.

ια) Υπάρχει, επίσης, η δυνατότητα της συνεκτιμήσεως και μη νομικών στοιχείων, κάτι που δεν είναι δυνατόν στο πλαίσιο της εφαρμογής του νόμου. Η δίκη είναι προσανατολισμένη προς το παρελθόν και προϋποθέτει νομική υπαγωγή. Η μέχρι κάποιο βαθμό αποδέσμευση από νομικά, στοιχεία προβάλλεται ως ένα καθοριστικό στοιχείο της δικαστικής μεσολάβησης.

Γ.3 Οργάνωση Δικαστηρίων για την Δικαστική Μεσολάβηση

Οι δικαστικοί σχηματισμοί πρέπει να αναμορφώσουν τις δομές τους προκειμένου να υποστηρίξουν την λειτουργία του θεσμού της δικαστικής μεσολάβησης με εσωστρεφείς και εξωστρεφείς δράσεις.

Απαραίτητο υποστηρικτικό στοιχείο αποτελεί η πρόβλεψη επιλεκτικής και σταδιακής αύξησης των οργανικών θέσεων δικαστικών λειτουργών μέσω των οποίων πρέπει να εξασφαλιστεί η απόδοση του θεσμού. Η υποστηρικτική αυτή δράση είναι απαραίτητη διότι θα δώσει στο νομικό κόσμο πρακτικά την ευκαιρία να αξιοποιήσει τον θεσμό και επιπλέον θα αποτελεί επικοινωνιακό επιχείρημα για την προσπάθεια της Πολιτείας να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της καθυστέρησης στην απονομή της Δικαιοσύνης.

Γ.3.1 Εσωστρεφείς δράσεις οργάνωσης διαδικασίας Δικαστικής Μεσολάβησης

Η οργάνωση της δικαστικής μεσολάβησης ως διαδικασίας σε ένα δικαστικό σχηματισμό (πρωτοδικείο ή εφετείο) περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:

1. Ορισμός προέδρου πρωτοδικών, ή πρωτοδίκη (εφέτη για τα εφετεία) με επαρκή εμπειρία σε διάφορα τμήματα της πολιτικής διαδικασίας
2. Ορισμός Γραμματέα υποστήριξης
3. Διοικητική οργάνωση γραμματειακής υποστήριξης (ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, τήρηση πρακτικών και αρχειοθέτηση με προστασία απορρήτου, διεκπεραίωση πρακτικού μεσολάβησης)
4. Παραχώρηση ειδικού χώρου για συναντήσεις με εξοπλισμό που δεν θα παραπέμπει σε ακροατήριο δικαστηρίου αλλά σε επαγγελματικό χώρο συνάντησης, εξοπλισμένο με τέτοιο τρόπο

ώστε να αναδεικνύεται η ισότητα των μερών και το πνεύμα συναίνεσης

5. Καθιέρωση ωραρίου συναντήσεων ει δυνατόν εκτός ωραρίου λειτουργίας των δικαστηρίων
6. Προσαρμογή κανονισμού εσωτερικής λειτουργίας δικαστηρίου
7. Τήρηση στατιστικών
8. Ετήσια απολογιστική έκθεση

Γ.3.2 Εξωστρεφείς δράσεις οργάνωσης διαδικασίας Δικαστικής Μεσολάβησης

Όλες οι μορφές εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών, συμπεριλαμβανομένης της Δικαστικής Μεσολάβησης έχουν να αντιμετωπίσουν τον σοβαρό κίνδυνο της άγνοιας της αποτελεσματικότητας και για το λόγο αυτό της χρησιμότητας που έχουν, εφόσον εφαρμόζονται με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο.

Ο κίνδυνος αυτός, που μέχρι τώρα προκύπτει ότι είναι αποφασιστικός παράγοντας για την επιτυχία του θεσμού, πρέπει να αντιμετωπιστεί με δράσεις σε δύο επίπεδα: Κεντρικό και περιφερειακό. Σε κεντρικό επίπεδο οι δράσεις είναι «γενικής πολιτικής» υπέρ των εναλλακτικών τρόπων επίλυσης των διαφορών και της Δικαστικής Μεσολάβησης ειδικότερα. Θα μπορούσαν να συνοψισθούν στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Κατάστρωση στρατηγικού σχεδίου για την Εφαρμογή και την Αποτελεσματικότητα των Εναλλακτικών Τρόπων Επίλυσης των Διαφορών (με ειδική αναφορά για την Δικαστική Μεσολάβηση)

2. Διαφημιστική καμπάνια με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας για τα πλεονεκτήματα του θεσμού
3. Σύμπραξη Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Αρείου Πάγου και Ολομέλειας Δικηγορικών Συλλόγων με την υπογραφή ΜοΥ το οποίο θα περιγράφει τη συμφωνία για παρότρυνση των διαδίκων να εξετάζουν με προτεραιότητα τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών σε σχέση με την προσφυγή στα δικαστήρια, με ειδική αναφορά στην Δικαστική Μεσολάβηση.
4. Διοργάνωση ημερίδων σε όλη την Ελλάδα για την προώθηση του θεσμού
5. Διοργάνωση ετησίου συνεδρίου στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη με δράσεις δημοσιότητας και workshops
6. Εισαγωγή στην Εθνική Σχολή Δικαστών εκπαιδευτικού προγράμματος για την Δικαστική Μεσολάβηση για τους σπουδαστές και επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους δικαστικούς λειτουργούς
7. Σύνταξη Οδηγού για την Δικαστική Μεσολάβηση
8. Ενημερωτικές δράσεις ευαισθητοποίησης δικαστικών λειτουργών και δικηγόρων
9. Ενημερωτικές δράσεις σε συλλογικούς φορείς (επιμελητήρια, συνδικαλιστικά σωματεία)

Σε περιφερειακό επίπεδο το κάθε δικαστήριο και συγκεκριμένα το Εφετείο από κοινού με τα Πρωτοδικεία της έδρας του και τους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους, θα πρέπει να αναπτύξει τοπικού

χαρακτήρα ανάλογες δράσεις με τις ανωτέρω κεντρικές και συμπληρωματικά σε αυτές.

Γ.4 Εμπειρία από την μέχρι τώρα εφαρμογή του θεσμού της Δικαστικής Μεσολάβησης σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια

Από την χρονική στιγμή της εισαγωγής του θεσμού της Δικαστικής Μεσολάβησης στην έννομη τάξη (ν.4055/2012) έχουν συμπληρωθεί ήδη πέντε χρόνια. Είναι γεγονός ότι τα μέχρι τώρα αποτελέσματα είναι πενιχρά, αφού μόνον στην Αθήνα στο Πρωτοδικείο Αθηνών για το χρονικό διάστημα 2012-2016 έχει καταγραφεί εξαιρετικά μικρός αριθμός αιτήσεων για υπαγωγή στην Δικαστική Μεσολάβηση και συγκεκριμένα συνολικά 316, ενώ για το τρέχον ημερολογιακό έτος οι αιτήσεις είναι μόλις 27.

Αιτήσεις για υπαγωγή στη Δικαστική Μεσολάβηση στο Πρωτοδικείο Αθηνών / Επιτευχθέντες Συμβιβασμοί

Από τις περιπτώσεις αυτές συνολικά 156 ολοκληρώθηκαν με την σύνταξη πρακτικού συμβιβασμού, ήτοι το 49,37 % των αιτήσεων. Το ποσοστό αυτό είναι εξαιρετικά υψηλό για ένα νέο θεσμό και δείχνει τις προοπτικές που έχει για την αντιμετώπιση του βασικού προβλήματος της καθυστέρησης στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης .

Από τα ανεπίσημα στοιχεία προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των περιπτώσεων αιτήσεων που κατατέθηκαν αφορούσε οικογενειακές διαφορές και ακολούθως εργατικές και μισθωτικές , ενώ υπήρξαν και κάποιες εμπορικού δικαίου.

Δ. Συμπεράσματα

Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει ότι η Δικαστική Μεσολάβηση μπορεί με την λήψη κατάλληλων συνδυαστικών μέτρων να προσφέρει αποτελεσματικές υπηρεσίες στην προσπάθεια για την επιτάχυνση της απονομής της Δικαιοσύνης στην Χώρα.

Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο μέχρι σήμερα δεν έχει βοηθήσει στην διαμόρφωση και εδραίωση της αντίληψης στους πολίτες και στα νομικά επαγγέλματα ότι η Δικαστική Μεσολάβηση μπορεί να δώσει πιο ταχείς και ικανοποιητικές για όλα τα μέρη λύσεις σε σχέση με ένα μακροχρόνιο δικαστικό αγώνα. Η αποτελεσματικότητα του θεσμού φάνηκε στο υψηλό ποσοστό επιτυχίας, που άγγιξε το 50% των περιπτώσεων. Η εμφάνιση ενός τέτοιου ποσοστού επιτυχίας στο σύνολο των εκκρεμουσών υποθέσεων είναι βέβαιο ότι θα ανατρέψει το δυσμενές κλίμα που υπάρχει σήμερα για την αποτελεσματικότητα του δικαστικού συστήματος στην πολιτική δικαιοσύνη. Απαιτείται συνεπώς η ενίσχυση των μέτρων υποστήριξης του θεσμού με τη θέσπιση νέου θεσμικού πλαισίου.

Ε. Πρόταση Τροποποίησης του Νομοθετικού Πλαισίου

Η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων ως συνεισφορά της στην προσπάθεια του νομικού κόσμου της Χώρας να βρει λύσεις στο πρόβλημα της καθυστέρησης στην απονομή της Δικαιοσύνης προτείνει συνδυαστικά με την λήψη των μέτρων που περιγράφονται στο κεφάλαιο Γ3 της παρούσας μελέτης τη νομοθέτηση ενός νέου θεσμικού

πλαίσιου για την Δικαστική Μεσολάβηση, το οποίο θα κινείται πάνω σε συγκεκριμένες αρχές. Η πρόταση σε μεγάλο βαθμό στηρίζεται στην φιλοσοφία που διέπει τη λειτουργία του αντίστοιχου θεσμού στο Ηνωμένο Βασίλειο, προσαρμοσμένη στα δεδομένα της ελληνικής πραγματικότητας.

Στόχος της πρότασης είναι να καμφθεί η νοοτροπία ότι η Δικαστική Μεσολάβηση είναι μια ακόμα τυπική διαδικασία , ένα απλό διαδικαστικό στάδιο, το οποίο πρέπει να ξεπεραστεί για να περάσει η υπόθεση στην φάση της δικαστικής επίλυσης της διαφοράς. Για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητο να δοθούν νομοθετικά κίνητρα στους διαδίκους και στους δικηγόρους να χρησιμοποιήσουν με ουσιαστικό τρόπο τον θεσμό. Τα μέσα που προκρίνονται ως πρόσφορα να στηρίξουν την αλλαγή της νοοτροπίας είναι : α) η θέσπιση της δικαστικής μεσολάβησης ως υποχρεωτικής προδικασίας σε εκείνες τις διαφορές που υπάγονται στις Ειδικές Διαδικασίες της Πολιτικής Δικονομίας, δεδομένου ότι θεωρούνται στις συναλλαγές λιγότερο πολύπλοκες, β) η υιοθέτηση για τον διάδικο του κινήτρου του μικρότερου οικονομικού κόστους για την επίλυση της διαφοράς, γ) η εξασφάλιση για τον δικηγόρο της αμοιβής του με την μετάθεση της στο στάδιο της προδικασίας δ) η επιβράβευση του διαδίκου που στην περίπτωση της αποτυχημένης διαδικασίας δικαστικής μεσολάβησης είχε την εγγύτερη στο δεδουλευμένο πρόταση συμβιβασμού.

E.1 Κείμενο Σχεδίου Νόμου

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

Άρθρο 214B

Διαφορές ιδιωτικού δικαίου μπορούν να επιλυθούν και με προσφυγή σε δικαστική μεσολάβηση ακόμα και όπου αυτή δεν είναι υποχρεωτική κατά τη διαδικασία που ορίζεται σε ειδικό νόμο.

Αιτιολογική Έκθεση

Η Δικαστική Μεσολάβηση ως θεσμός εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς μπορεί να συνδράμει στην προσπάθεια της επιτάχυνσης της απονομής της Δικαιοσύνης, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που έχει. Για την αξιοποίηση της διαδικασίας κρίνεται απαραίτητη η θεσμοθέτηση ειδικού νομοθετικού πλαισίου που με ευελιξία θα αξιοποιεί τις υπάρχουσες δικαστικές δομές και θα μπορεί να επιφέρει βελτιώσεις.

Ειδική Νομοθέτηση

Σχέδιο Νόμου

Άρθρο 1

Υπαγόμενες διαφορές

1. Διαφορές ιδιωτικού δικαίου, πλην αυτών των άρθρων 592 παρ.1 και 2, 623-631, 637-641 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, μπορούν να

επιλυθούν και με προσφυγή σε δικαστική μεσολάβηση. Η προσφυγή στη δικαστική μεσολάβηση, η οποία είναι προαιρετική, μπορεί να γίνει πριν την άσκηση της αγωγής, του ενδίκου μέσου ή βοηθήματος ή και κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας.

2. Εξαιρετικά για τις διαφορές που περιλαμβάνονται στο Τέταρτο Βιβλίο του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προϋπόθεση για την ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου συζήτηση της αγωγής ή του ενδίκου μέσου ή βοηθήματος, αποτελεί η εκ μέρους των μερών προσφυγή στη διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης μετά την κατάθεση του δικογράφου και πριν τον προσδιορισμό της σε δικάσιμο.

3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζεται η σταδιακή εφαρμογή ανά είδος διαφορών και ανά δικαστήριο του προηγούμενου εδαφίου.

Άρθρο 2

Διαδικασία

1. Ο διάδικος, που έχει την πρωτοβουλία καταθέτει αίτηση στο καθ ύλην και κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο για την άσκηση της αγωγής ή του ενδίκου μέσου ή βοηθήματος. Η αίτηση πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον : α) τα ακριβή στοιχεία των διαδίκων, β) σύντομο ιστορικό της διαφοράς, γ) συγκεκριμένο αίτημα. Σε περίπτωση που έχει ασκηθεί αγωγή ή ένδικο μέσο ή βοήθημα επισυνάπτεται και αντίγραφο αυτού.

2. Ο αρμόδιος δικαστής-μεσολαβητής που επιλαμβάνεται της αιτήσεως καλεί στο κατάστημα του δικαστηρίου και σε ειδικά διαμορφωμένο και κατάλληλο για την διαδικασία χώρο το ταχύτερο δυνατόν τον αιτούντα διάδικο, ο οποίος εμφανίζεται με ή εκπροσωπείται από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του, όπου κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

προβλέπεται υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου και τον ενημερώνει για την διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης. Η διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης γίνεται χωρίς την σύμπραξη Γραμματέα. Ο αιτών εκθέτει λεπτομερώς το δικαίωμα του και παρέχει τις απαραίτητες διευκρινίσεις στον δικαστή - μεσολαβητή. Ο δικαστής μεσολαβητής στη συνέχεια καλεί τον αντίδικο του αιτούντος την δικαστική μεσολάβηση με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο σε προπαρασκευαστική συνάντηση παρισταμένου και του δικηγόρου του, όπου κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπεται υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου, η οποία καθορίζεται το ταχύτερο δυνατό. Για το νομότυπο της παράστασης του δικηγόρου κάθε μέρους απαιτείται η κατάθεση γραμματίου προκαταβολής εισφορών στον οικείο δικηγορικό σύλλογο για την συζήτηση αντίστοιχης αγωγής, κατά τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 61 του ν.4194/2013. Στη συνάντηση αυτή ο δικαστής μεσολαβητής, αφού ενημερώσει τον διάδικο για την διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης, εκθέτει το αίτημα του αντιδίκου του και ζητεί τις απόψεις του, χορηγώντας του και εύλογη προθεσμία εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο και επωφελές για την επιτυχία της δικαστικής μεσολάβησης. Αν τα διάδικα μέρη είναι περισσότερα εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια του δικαστή- μεσολαβητή να καθορίσει το τρόπο συμμετοχής τους στις συναντήσεις. Οι διατάξεις περί απλής ομοδικίας λαμβάνονται υπόψη, χωρίς να είναι δεσμευτικές για την διαδικασία. Οι τελικές προτάσεις των διαδίκων υποβάλλονται με γραπτό υπόμνημα και καταχωρούνται στο πρακτικό των συναντήσεων.

3. Ο δικαστής μεσολαβητής καταβάλει προσπάθεια για την εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης, χωρίς να δεσμεύεται από νομικούς κανόνες απόδειξης. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με πρωτοβουλία του δικαστή-

μεσολαβητή και πρόσκληση σε συνάντηση που απευθύνει σε όλα τα μέρη. Στην τελική συνάντηση συντάσσεται πρακτικό στο οποίο περιγράφεται η συμφωνία των μερών και υπογράφεται από τον δικαστή -μεσολαβητή, τα μέρη και τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους, όπου κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπεται υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου, ο καθένας εκ των οποίων οφείλει να καταθέτει γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών στον οικείο δικηγορικό σύλλογο για την συζήτηση αντίστοιχης αγωγής, κατά τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 61 του ν.4194/2013, στο διπλάσιο. Σε περίπτωση αναγκαίας ομοδικίας η επιτυχία της δικαστικής μεσολάβησης προϋποθέτει συμφωνία όλων των διαδίκων. Το πρωτότυπο του πρακτικού, κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, όπου διεξήχθη η δικαστική μεσολάβηση και τα μέρη λαμβάνουν επικυρωμένα αντίγραφα αυτού. Κατά την κατάθεση, οι διάδικοι υποβάλουν από κοινού παράβολο υπέρ του Δημοσίου, το ύψος και η αναπροσαρμογή του οποίου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το πρακτικό που συντάσσεται περιλαμβάνει συμφωνίες που εν όλω ή εν μέρει επιλύουν διαφορές για τις οποίες υπάρχει εκκρεμοδικία.

4. Από την κατάθεση στη γραμματεία του δικαστηρίου το πρακτικό της δικαστικής μεσολάβησης, εφόσον περιέχει συμφωνία των μερών για ύπαρξη αξίωσης που μπορεί να εκτελεσθεί αναγκαστικά, αποτελεί εκτελεστό τίτλο σύμφωνα με το άρθρο 904 παράγραφος 2 εδάφιο γ'ΚΠολΔ.

5. Για την διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης και την εκτελεστότητα του πρακτικού συμφωνίας δεν απαιτείται η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου και απογράφου.
6. Σε περίπτωση αποτυχίας της δικαστικής μεσολάβησης συντάσσεται πρακτικό στο οποίο καταχωρούνται οι τελικές θέσεις των διαδίκων και η άρνηση τους να συμφωνήσουν. Αν η άρνηση έχει διατυπωθεί αιτιολογημένα γίνεται η σχετική αναφορά στο πρακτικό.
7. Οι διάδικοι μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της δικαστικής μεσολάβησης έχουν υποχρέωση να παραλάβουν τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσεκόμισαν. Το δικαστήριο μετά την πάροδο έτους από την κατάθεση του πρακτικού καταστρέφει τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία χωρίς άλλη ειδοποίηση των διαδίκων.

Άρθρο 3

Συνέπειες για τους διαδίκους σε περίπτωση αποτυχίας της δικαστικής μεσολάβησης

1. Αν η δικαστική μεσολάβηση αποτύχει λόγω μη προσέλευσης διαδίκου που έχει κληθεί, ο δικαστής μεσολαβητής κάνει τη σχετική αναφορά στο πρακτικό.
2. Σε περίπτωση απλής ομοδικίας η συμφωνία ισχύει μεταξύ των διαδίκων που συμφώνησαν και δεν δεσμεύει τους λοιπούς.
3. Αν μετά την αποτυχία της δικαστικής μεσολάβησης κατατεθεί ή συζητηθεί αγωγή ή άλλο ένδικο μέσο ή βοήθημα με την ίδια νομική και ιστορική βάση, η οριστική απόφαση που εκδίδεται επ' αυτών περιλαμβάνει ειδική διάταξη για την επιδίκαση δικαστικής δαπάνης και εξόδων του δικαστηρίου για την δικαστική μεσολάβηση. Στην περίπτωση αυτή επιβαρύνεται των δαπανών στις οποίες υπεβλήθησαν

οι λοιποί εκείνος ο διάδικος ο οποίος αρνήθηκε να μετάσχει στην δικαστική μεσολάβηση, ή υπέβαλε πρόταση η οποία απέχει περισσότερο σε σχέση με των υπολοίπων από το αποτέλεσμα της δικαστικής επίλυσης της διαφοράς. Ο ίδιος διάδικος επιβαρύνεται και των δαπανών του δικαστηρίου, το ύψος και η αναπροσαρμογή των οποίων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Για τα λοιπά δικαστικά έξοδα εφαρμόζονται τα άρθρα 173 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Σε περίπτωση άσκησης ενδίκου μέσου, η απόρριψη ή η αποδοχή του προκαλεί νέα εκκαθάριση της δικαστικής δαπάνης και των δικαστικών εξόδων της διαδικασίας δικαστικής μεσολάβησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο.

Άρθρο 4

Απόρρητο της δικαστικής μεσολάβησης

1. Η διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης είναι μυστική και οι δικηγόροι και οι διάδικοι οφείλουν να τηρούν εχεμύθεια. Η παραβίαση της μυστικότητας συνιστά προσβολή του διατάξεων του Ποινικού και Αστικού Κώδικα και του Κώδικα περί Δικηγόρων.
2. Η δικαστική μεσολάβηση πρέπει να διεξάγεται κατά τρόπο που να μην παραβιάζει το απόρρητο αυτής, εκτός αν όλα τα μέρη συμφωνήσουν άλλως. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας όλοι οι συμμετέχοντες δεσμεύονται εγγράφως να τηρήσουν το απόρρητο της διαδικασίας. Τα μέρη, εφόσον το επιθυμούν, δεσμεύονται εγγράφως να τηρήσουν και το απόρρητο του περιεχομένου της συμφωνίας, στην οποία ενδέχεται να καταλήξουν κατά την δικαστική μεσολάβηση, εκτός αν η κοινολόγηση του περιεχομένου της εν λόγω συμφωνίας είναι

απαραίτητη για την εκτέλεση αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφο 4.

3. Ο δικαστής μεσολαβητής σε περίπτωση αποτυχίας της διαδικασίας δεν μπορεί να δικάσει επί της αγωγής ή του ένδικου μέσου ή βοηθήματος που κατατέθηκε και αφορά στην ίδια νομική ιστορική βάση και τους ίδιους διαδίκους.

4. Το πρακτικό αποτυχίας προσκομίζεται υποχρεωτικά από τους διαδίκους στην δίκη που ακολουθεί, αλλά δεν λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο ως αποδεικτικό στοιχείο, παρά μόνον για τον υπολογισμό της δικαστικής δαπάνης και των δικαστικών εξόδων σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 3 παράγραφος 3 του παρόντος νόμου.

5. Οι διάδικοι δεν υποχρεούνται να προσκομίσουν σε επακολουθούσες δίκες ή διαιτησίες στοιχεία που προκύπτουν από διαδικασία δικαστικής μεσολάβησης ή έχουν σχέση με αυτήν, παρά μόνο εφόσον τούτο επιβάλλεται από κανόνες δημόσιας τάξης, κυρίως για να εξασφαλιστεί η προστασία των ανηλίκων ή για να αποφευχθεί ο κίνδυνος να θιγεί η σωματική ακεραιότητα ή ψυχική υγεία προσώπου.

Άρθρο 5

Αποτελέσματα της δικαστικής μεσολάβησης στην παραγραφή και τις αποσβεστικές προθεσμίες

1. Η προσφυγή στην δικαστική μεσολάβηση κατά τις διατάξεις του άρθρου 2 διακόπτει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία ασκήσεως των αξιώσεων, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας δικαστικής μεσολάβησης. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 261 επ. ΑΚ η παραγραφή και η αποσβεστική προθεσμία που διακόπηκαν αρχίζουν και πάλι από τη σύνταξη του πρακτικού αποτυχίας

της διαμεσολάβησης ή από την επίδοση δήλωσης αποχώρησης από την δικαστική μεσολάβηση από εκάτερο των μερών στο άλλο μέρος και τον δικαστή μεσολαβητή ή της με οποιονδήποτε τρόπο κατάργησης της δικαστικής μεσολάβησης.

2. Σε περίπτωση επιτυχίας της δικαστικής μεσολάβησης εφαρμόζονται τα άρθρα 268 του ΑΚ και 321 και 322 του ΚΠολΔ.

Άρθρο 6

Μεταβατική διάταξη

Το δικαστήριο στο οποίο είναι εκκρεμής η υπόθεση, πριν την ισχύ του παρόντος νόμου, μπορεί σε κάθε στάση της δίκης, ανάλογα με την περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, να καλεί τα μέρη να προσφύγουν στην δικαστική μεσολάβηση για να επιλύσουν τη διαφορά. Εφόσον τα μέρη συμφωνούν το δικαστήριο αναβάλλει υποχρεωτικά τη συζήτηση της υπόθεσης σε δικάσιμο μετά την πάροδο τριμήνου και όχι πέραν του εξαμήνου.

Άρθρο 7

Στα Δικαστήρια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιώς, Πάτρας, Λάρισας, Ηρακλείου, δικαστής μεσολαβητής με αποκλειστική απασχόληση για κάθε δικαστικό έτος ορίζεται ο νεώτερος Πρόεδρος Εφετών ή Πρόεδρος Πρωτοδικών ή Ειρηνοδίκης Α' και σε περίπτωση κωλύματος του ο αμέσως αρχαιότερος. Η θητεία του είναι ετήσια και μπορεί να παραταθεί εφόσον ο ίδιος το επιθυμεί και κρίνεται ότι έχει ανταποκριθεί στα καθήκοντα του. Ο δικαστής μεσολαβητής οφείλει να υποβάλλει έκθεση πεπραγμένων στο τέλος κάθε δικαστικού έτους.

Άρθρο 8

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αρχίζει τρεις μήνες μετά την δημοσίευση του στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αιτιολογική έκθεση

Άρθρο 1

Στην παρ.1 καθιερώνεται ο προαιρετικός χαρακτήρας της εφαρμογής για την τακτική διαδικασία ,τουλάχιστον επί του παρόντος. Από την ρύθμιση εξαιρούνται οι διαφορές εκείνες για τις οποίες οι διάδικοι έχουν εξουσία διαθέσεως.

Στην παρ. 2 εισάγεται εξαίρεση από τον προηγούμενο κανόνα, η οποία και αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της νομοθέτησης. Ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της δικαστικής μεσολάβησης ως προδικασία στις διαφορές των ειδικών διαδικασιών καθιερώνεται προκειμένου να ενισχυθεί η δυναμική του θεσμού και να καταστεί αυτός ουσιαστικό στάδιο της διαδικασίας προσφυγής στη Δικαιοσύνη. Η υποχρεωτικότητα στη νέα ρύθμιση εντάσσεται στο στάδιο της προδικασίας, όπως το δικονομικό σύστημα έχει υιοθετήσει και στο παρελθόν. Για το λόγο αυτό μπορεί να ξεκινήσει μόνον αν κατατεθεί αγωγή. Η επιλογή των ειδικών διαδικασιών έγινε με το κριτήριο ότι αφορούν σε απλούστερες μορφές ιδιωτικών διαφορών με λιγότερο αυστηρή αποδεικτική διαδικασία. Ο καθορισμός της δικασίμου δεν γίνεται πριν την σύνταξη πρακτικού αποτυχίας της δικαστικής μεσολάβησης.

Στην παρ. 3 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση υπουργικής απόφασης που θα καθορίζει την σταδιακή ένταξη των

διαδικασιών και των δικαστηρίων ενόψει του υποχρεωτικού χαρακτήρα του θεσμού. Η σταδιακή ένταξη εξυπηρετεί την καλύτερη οργάνωση των δικαστικών σχηματισμών και την εξοικείωση των νομικών επαγγελματιών και των διαδίκων με τη λειτουργία της δικαστικής μεσολάβησης.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 ορίζεται η διαδικασία που πρέπει να ακολουθεί για την ενεργοποίηση σε μια διαφορά του θεσμού.

Στην παρ. 1 αναφέρεται ως στάδιο εκκίνησης της διαδικασίας η υποβολή αίτησης στο καθ ύλην και κατά τόπον αρμόδιο και στις διαφορές που είναι υποχρεωτικός ο θεσμός η αίτηση κατατίθεται μετά την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου και επισυνάπτεται και αντίγραφο αυτού.

Στην παρ.2 περιγράφεται η διαδικασία που ακολουθεί ο δικαστής - μεσολαβητής . Η διαμόρφωση ειδικού χώρου για την υποστήριξη του θεσμού είναι υποχρεωτική διότι η χρησιμοποίηση αίθουσας ακροατηρίου ενισχύει την εικόνα της αντιδικίας που στη συγκεκριμένη διαδικασία πρέπει να αποφευχθεί. Η παρουσία δικηγόρου για τους διαδίκους καθορίζεται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και ο ρόλος τους είναι εξαιρετικά χρήσιμος για την ανεύρεση συμβιβαστικών λύσεων με έρεισμα το νόμο. Η υποχρέωση του διαδίκου είναι να εκθέσει την άποψη του για την διαφορά και να δώσει τις αναγκαίες συμπληρωματικές πληροφορίες που θα ζητηθούν από τον δικαστή μεσολαβητή. Ο δικαστής- μεσολαβητής, ο οποίος έχει υποχρέωση να έχει μελετήσει την υπόθεση πριν την έναρξη της διαδικασίας, καλεί τους αντιδίκους του αιτούντος χρησιμοποιώντας κάθε μέσο,

προκειμένου να εκθέσουν και αυτοί τις απόψεις και τις προτάσεις τους επί της διαφοράς. Ο δικαστής- μεσολαβητής οφείλει να ενημερώνει τα διάδικα μέρη για την διαδικασία και ιδίως για το όφελος της επίτευξης συμφωνίας, να διατηρεί την ουδετερότητα του στις συναντήσεις, παρέχοντας ενημέρωση στα διάδικα μέρη για τα νομικά και νομολογιακά δεδομένα που υπάρχουν στην περίπτωση τους και τους επικουρεί στην διατύπωση της πρότασης, εφόσον κάτι τέτοιο ζητηθεί. Η όλη διαδικασία γίνεται χωρίς την παρουσία γραμματέα λόγω της αμεσότητας ,που πρέπει να την διέπει έτσι ώστε να μην προσομοιάζει με διαδικασία σε ακροατήριο και στο κατά το δυνατόν συντομότερο χρόνο. Επίσης προβλέπεται υποχρεωτικά η κατάθεση γραμματίου προείσπραξης κατά την πρώτη συνάντηση των διαδίκων με τον δικαστικό- μεσολαβητή, όπως και διπλασίου κατά την υπογραφή του πρακτικού συμβιβασμού, καθοριζόμενο στο ύψος αυτού της συζήτησης του αντίστοιχου δικογράφου (κατά τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 61 του ν.4194/2013), προκειμένου να εξασφαλιστεί η αμοιβή του πληρεξούσιου δικηγόρου κατά το χρόνο που ξεκινάει και ολοκληρώνεται η διαδικασία. Ο αριθμός των συναντήσεων, η συχνότητα και η σύνθεση τους αποφασίζεται από τον δικαστή- μεσολαβητή ανάλογα με την πρόοδο της διαδικασίας. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την υποβολή εγγράφως των προτάσεων του κάθε διαδίκου και καταχωρούνται στο πρακτικό των συναντήσεων.

Στην παρ.3 προβλέπεται ότι ο δικαστής μεσολαβητής καταβάλλει προσπάθεια για την εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης, χωρίς να δεσμεύεται από νομικούς κανόνες απόδειξης και η διαδικασία ολοκληρώνεται με πρωτοβουλία του και πρόσκληση σε συνάντηση που απευθύνει σε όλα τα μέρη σε συγκεκριμένη ημέρα και ώρα. Η

διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης ολοκληρώνεται με την σύνταξη του τελικού πρακτικού επιτυχίας και περιλαμβάνει συμφωνίες που εν όλω ή εν μέρει επιλύουν διαφορές για τις οποίες υπάρχει εκκρεμοδικία. Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για τον καθορισμό με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του ύψους του παραβόλου που οι διάδικοι υποβάλουν από κοινού υπέρ του Δημοσίου και συνοδεύει το πρακτικό συμβιβασμού.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι το πρακτικό συμβιβασμού αποτελεί εκτελεστό τίτλο σύμφωνα με το άρθρο 904 παράγραφος 2 εδάφιο γ'ΚΠολΔ.

Στην παρ. 5 παρέχεται σημαντικό κίνητρο προς τους διαδίκους να επιδιώξουν την συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς στην διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης καθόσον προβλέπεται ότι δεν απαιτείται η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου και απογράφου.

Στην παρ. 6 καθορίζεται ότι ο δικαστής μεσολαβητής έχει υποχρέωση σε περίπτωση αποτυχίας της δικαστικής μεσολάβησης να συντάξει πρακτικό στο οποίο καταχωρούνται οι τελικές θέσεις των διαδίκων και η άρνηση τους να συμφωνήσουν.

Στην παρ. 7 προβλέπεται η υποχρέωση των διαδίκων να παραλάβουν τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκόμισαν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της δικαστικής μεσολάβησης. Για λόγους αποσυμφόρησης των αρχείων των δικαστηρίων προβλέπεται μετά την πάροδο έτους από την κατάθεση του πρακτικού η καταστροφή των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων χωρίς άλλη ειδοποίηση των διαδίκων.

Άρθρο 3

Στην παρ. 1 καθορίζεται ότι η μη προσέλευση ενός διαδίκου στην διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης και η αποτυχία εξ αιτίας αυτού του λόγου αναφέρεται στο πρακτικό, έτσι ώστε να έχει τις ίδιες συνέπειες με την άρνηση.

Στην παρ. 2 διευκρινίζονται οι επιπτώσεις της διαδικασίας στην απλή ομοδικία.

Στην παρ. 3 περιγράφεται ένα επιπλέον κίνητρο για την επίτευξη συμφωνίας. Η επιδίκαση ιδιαίτερης δικαστικής δαπάνης και εξόδων του δικαστηρίου για την δικαστική μεσολάβηση δεν γίνεται απαραίτητα υπέρ του νικήσαντος διαδίκου σε δίκη που θα ακολουθήσει με την ίδια νομική και ιστορική βάση, αλλά υπέρ εκείνου που προσήλθε στην διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης και κατέθεσε εκείνη την πρόταση που κατ' αποτέλεσμα είναι πλησιέστερη στο αποτέλεσμα της δικαστικής επίλυσης της διαφοράς. Αυτό το κίνητρο -αντικίνητρο κρίνεται απαραίτητο προκειμένου οι διάδικοι να δώσουν στην διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης το απαραίτητο ενδιαφέρον έτσι ώστε να αποφευχθεί η αποτυχία άλλων συναφών θεσμών στο παρελθόν και δεν επηρεάζει την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 173 επ. του ΚΠολΔ . Ο μηχανισμός της επιδίκασης δικαστικής δαπάνης και εξόδων του δικαστηρίου για την δικαστική μεσολάβηση έχει ως πρότυπο αντίστοιχο σύστημα του Ηνωμένου Βασιλείου. Παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης που θα καθορίζει το ύψος και την αναπροσαρμογή των δαπανών του δικαστηρίου για την Δικαστική Μεσολάβηση.

Άρθρο 4

Στην παρ. 1 καθιερώνεται η μυστικότητα της διαδικασίας της δικαστικής μεσολάβησης και σε περίπτωση παραβίασης εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ποινικού και Αστικού Κώδικα και του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Στην παρ. 2 προβλέπεται η ρύθμιση του απορρήτου με συμφωνία των διαδίκων.

Στην παρ. 3 καθιερώνεται κώλυμα στον δικαστή μεσολαβητή σε περίπτωση αποτυχίας της διαδικασίας να δικάσει επί της αγωγής ή του ένδικου μέσου ή βοηθήματος που κατατέθηκε και αφορά στην ίδια νομική ιστορική βάση και τους ίδιους διαδίκους. Το μέτρο αυτό κρίνεται απαραίτητο για την προστασία του απορρήτου της δικαστικής μεσολάβησης και της ευχέρειας των διαδίκων να παρουσιάσουν ενώπιον του δικαστή τις απόψεις και τα επιχειρήματα τους. Επίσης, προστατεύεται με τη ρύθμιση και το κύρος της δικαιοσύνης και των δικαστικών λειτουργιών, οι οποίοι θα αναγκαζόντουσαν να απέχουν από την εκδίκαση υποθέσεων που έχουν χειριστεί ως δικαστές μεσολαβητές για να μην τεθούν θέματα αμεροληψίας τους από τους διαδίκους.

Στην παρ. 4 περιορίζεται η αποδεικτική ικανότητα του πρακτικού αποτυχίας μόνον για τον υπολογισμό της δικαστικής δαπάνης και των εξόδων του δικαστηρίου για την δικαστική μεσολάβηση.

Στην παρ. 5 λαμβάνεται ένα ακόμα μέτρο για την προστασία του απόρρητου της διαδικασίας.

Άρθρο 5

Στην παρ. 1 προβλέπεται η διακοπή και η επανέναρξη της παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας ασκήσεως των αξιώσεων, λόγω της

διαδικασίας δικαστικής μεσολάβησης. Αυτό επιβάλλεται λόγω του υποχρεωτικού χαρακτήρα του θεσμού στις ειδικές διαδικασίες, ενώ κατά την τακτική διαδικασία δημιουργεί ένα ακόμα κίνητρο για την εφαρμογή του.

Στην παρ. 2 ρυθμίζονται θέματα παραγραφής και δεδικασμένου στην περίπτωση επιτυχίας της δικαστικής μεσολάβησης .

Άρθρο 6

Στο άρθρο αυτό ρυθμίζεται η δυνατότητα παραπομπής στο θεσμό της δικαστικής μεσολάβησης εκκρεμών υποθέσεων.

Άρθρο 7

Στο άρθρο αυτό προβλέπεται στα δικαστήρια με την μεγαλύτερη εκκρεμότητα και τον όγκο δικαστικής ύλης ο ορισμός έμπειρου δικαστή ως δικαστή μεσολαβητή με αποκλειστική απασχόληση προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη αποτελεσματικότητα του θεσμού. Καθιερώνεται επίσης η υποχρέωση του δικαστή μεσολαβητή να υποβάλλει έκθεση πεπραγμένων στο τέλος κάθε δικαστικού έτους. Ο στόχος είναι μέσω των εκθέσεων να γίνεται εκτίμηση σε επίπεδο δικαστηρίου, αλλά και εθνικό του θεσμού και να εξετάζονται πιθανές βελτιώσεις του.

Άρθρο 8

Ορίζεται ο χρόνος έναρξης της ισχύος του νόμου τρεις μήνες μετά την δημοσίευση του στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το διάστημα αυτό κρίνεται απαραίτητο προκειμένου να εκδοθούν οι απαιτούμενες

υπουργικές αποφάσεις και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για την οργάνωση των δομών του θεσμού.

Ε.2. Υιοθέτηση Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών

ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

§

1. Τα μέρη προσέρχονται στη δικαστική μεσολάβηση εθελοντικά, με καλή πίστη, και με ειλικρινή πρόθεση επίλυσης της διαφοράς.
2. Τα μέρη δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούν τη διαδικασία της δικαστικής μεσολάβησης με σκοπό την παρέλκυση της δίκης.
3. Η διαδικασία είναι εμπιστευτική, εκτός και εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Η τήρηση ή μη της εμπιστευτικότητας αποτελεί αντικείμενο γραπτής συμφωνίας που υπογράφεται από τα μέρη. Στοιχεία που δίδονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δίδονται εμπιστευτικά και είναι απόρρητα, δεν μπορούν δε να χρησιμοποιηθούν σε κατοπινή δίκη. Εξαιρούνται στοιχεία οικονομικής φύσεως που αφορούν περιουσιακά στοιχεία συζύγων στις γαμικές διαφορές καθώς και οτιδήποτε αφορά σε κανόνες δημόσιας τάξης, στην προστασία ανηλίκων καθώς και την σωματική και ψυχική υγεία τρίτων.
4. Η δικαστική μεσολάβηση περιλαμβάνει ξεχωριστές και κοινές ακροάσεις και συζητήσεις των μερών και των πληρεξούσιων δικηγόρων τους με τον μεσολαβητή δικαστή. Τα μέρη μπορούν

από μόνα τους, εάν αυτό επιθυμούν, καθώς και μετά ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου, να προσφύγουν στον κατά τόπον αρμόδιο δικαστή μεσολαβητή υποβάλλοντας γραπτώς το αίτημά τους.

5. Στην περίπτωση που ο δικαστής μεσολαβητής συναντάται με το κάθε μέρος ξεχωριστά και λαμβάνει πληροφορίες ή στοιχεία, οι πληροφορίες αυτές και τα στοιχεία αυτά είναι εμπιστευτικά, εκτός και εάν τα μέρη έχουν συμφωνήσει διαφορετικά.
6. Ο δικαστής μεσολαβητής, ηγείται της διαδικασίας, και προτείνει συμβιβαστικές λύσεις που σύμφωνα με την εμπειρία του θα αποτελούσαν το διατακτικό μιας δικαστικής απόφασης σε παρόμοια περίπτωση. Ωστόσο, δεν μπορεί να υποδείξει στα μέρη να πράξουν ή να μην πράξουν κάτι συγκεκριμένο.
7. Ο δικαστής μεσολαβητής βοηθά τα μέρη να αναγνωρίσουν, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατό, ποιες πληροφορίες και ποια αποδεικτικά στοιχεία είναι κρίσιμα ή σημαντικά στην επίλυση της διαφοράς. Ωστόσο, δεν προβαίνει σε ερωτήσεις και δεν αναλαμβάνει επιπλέον πρωτοβουλίες για να μην διαταράξει την ουδετερότητα της διαδικασίας.
8. Ο δικαστής μεσολαβητής θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα μέρη διαπραγματεύονται σε ίση βάση. Έχει δε δικαίωμα, εάν διαπιστώσει ότι υπάρχει προφανής έλλειψη διαπραγματευτικής ισχύος ή προφανής ανισότητα στην διαχείριση της διαφοράς από τα μέρη, να διατάξει την διακοπή της μεσολάβησης και να προτείνει στα μέρη να προσφύγουν στο δικαστήριο.

9. Σε περίπτωση αποτυχίας της δικαστικής μεσολάβησης ο δικαστής μεσολαβητής δεν μπορεί να δικάσει επί της αγωγής ή του ένδικου μέσου ή βοηθήματος που κατατέθηκε και αφορά στην ίδια νομική ιστορική βάση και τους ίδιους διαδίκους.
10. Το μέρος που εγγράφως παραιτείται από την δικαστική μεσολάβηση, πρέπει να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους δεν επιθυμεί την συνέχιση της δικαστικής μεσολάβησης. Οι λόγοι παραίτησης δεν καλύπτονται από το απόρρητο της υπόλοιπης διαδικασίας και μπορούν να προσκομισθούν σε κατοπινή δίκη για την εκδίκαση της διαφοράς.

ΣΤ. Παράλληλες Προτάσεις

Η πρόταση νομοθέτησης της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων που περιλαμβάνεται στη παρούσα μελέτη ,αποτελεί μία από τις εκδοχές που εξετάστηκαν κατά το χρόνο επεξεργασίας της. Η συντακτική ομάδα στο πλαίσιο του διαλόγου, που αναπτύχθηκε κατά την διάρκεια των εργασιών της, κατέγραψε και άλλες προτάσεις για το περιεχόμενο της νομοθέτησης . Οι προτάσεις αυτές παρατίθενται με την σημείωση ότι η υιοθέτηση κάποιας εξ αυτών επιδρά συστημικά στο σύνολο της νομοθετικής πρότασης. Ακολουθεί σύντομη παράθεση των προτάσεων:

- Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις να περιληφθούν στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας υπό το άρθρο 214B
- Εθελοντική υπαγωγή στο θεσμό

- Υποχρεωτικότητα για ορισμένες από τις ιδιωτικές διαφορές των ειδικών διαδικασιών
- Υποχρεωτικότητα για το σύνολο των ιδιωτικών διαφορών
- Κλήτευση των διαδίκων στην διαδικασία της μεσολάβησης με πρωτοβουλία του επισπεύδοντος διαδίκου
- Μη επιβάρυνση του πρακτικού συμφωνίας με την έκδοση παραβόλου
- Ενσωμάτωση Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών ως παράρτημα της Νομοθέτησης
- Εξουσιοδοτική διάταξη για έκδοση υπουργικής απόφασης με περιεχόμενο τον Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών
- Επιθεώρηση του δικαστή μεσολαβητή αποκλειστικής απασχόλησης

Z. Επιμύθιο

Η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων καταθέτει την πρόταση αυτή συνεπής στην διαχρονική της προσπάθεια για βελτίωση της λειτουργίας της Δικαιοσύνης και σε ένδειξη της εξακολουθητικής πρόθεσης των μελών της να συνεισφέρουν με κάθε μέσο στο νομικό πολιτισμό της Χώρας. Ελπίζουμε ότι η πρόταση αυτή με τις συγκεκριμένες, πιστεύουμε, πρακτικές λύσεις ,που προτείνει, θα αποτελέσει το έναυσμα για ένα χρήσιμο διάλογο με το νομικό κόσμο και το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την επίλυση του προβλήματος της καθυστέρησης στην απονομή της Δικαιοσύνης. Είμαστε έτοιμοι να συνδράμουμε στην προσπάθεια με οποιονδήποτε τρόπο μας ζητηθεί.

Βιβλιογραφία

- <http://dikastis.blogspot.gr/2014/04/40552012-214.html>
- http://www.diamesolavisi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=177:2012-03-22-10-02-55&catid=31:general&Itemid=46
- <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=1552>
- <http://www.hiifl.gr/wp-content/uploads/diamantopoulos-koubli.pdf>
- <http://kedip.gr>